

Johann Tilenius

**Joan. Tilenii, IC. Paratitla Institutionum Feudalium : Artificiosa Methodo per
Analysin & Genesin elaborata: Quibus Iuris Feudalis Quaestiones Maxime
Controversae breviter, sed nervose & dilucide explicantur, deciduntur**

Nunc primum luci commissa, Francofurti: Francofurti: Vetterus: Richterus, 1615

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn766346072>

Druck Freier Zugang

Contesta

- 1) Seckenhansen (Ge. Acq.) organ.
fundales Koönst. 1649
- 2) Gadelinus (Rt.) Dem. ce. nure. fredo
non et pacis et Doctus (H. A.)
praelectiones fundales Col. 1668
- 3) Melenius (Co) paratella Instet. fund.
Frank. 1615

~~J. F.~~

~~27.7~~

V. g. 3054.

IOAN. TILENII, IC.
PARATITLA
INSTITVTIO.
NVM FEVDALIVM,

ARTIFICIOSA METHODO
per Analysin & Genesim elaborata:

QVIBVS

IURIS FEVDALIS QVÆ-
STIONES MAXIME CONTROVER-
*sæ breuiter, sed neruose & dilucidè ex-
plicantur, deciduntur.*

Nunc primum luci commissa,

FRANCOFVRTI,
Typis Wolffgangi Richteri, Sumptibus
ABRAHAMI VETTERI.

M. DC. XV.

LECTORI SA- LVTEM.

A DIVINXIMVS, beneuole Lector, Analy-
si huic Iuris feudalis, Epitomen Instituti-
onum Imperatoris nostri Iustiniani, vt
vniuersi hac ratione Iuris nostri, & controuersi
enchyridion haberes. Est auté, ea Institutionum
Epitome non ex tritis, sed à magno quodam Iuris-
consultu, (cuius nomen subtricare placuit,) me-
thodo singulari, & reuolutoria, paucis, imò pau-
cissimis cognita, conscripta, tanquam totius Iu-
ris nostri Analysis & speculum egregium.

Tu nostris studiis fruire,
& vale.

E P I T O M E

INSTITVTIO- NUM IVSTINIANI.

IRIA sunt iuris praecepta, ad quae quicquid in iure scriptum est, refertur: publicum ius, publica utilitas, & priuatum cuiusuis ac peculiare commodum. Primum statum Imperij concernit: secundum coniungit honeste viuere, alterum non ledere, & suum cuiq; tribuere. Porro tertium, quod ad singulorum utilitatem pertinet, tripartitū est, iuxta sententiam Iustini: aut enim est collectum ex naturalibus praeceptis, aut gentium, aut ciuilibus. Et quidem ius commune ad personas, res vel actiones spectat. Vnde & libertatis & seruitutis descriptio & differentia. Nam & serui quidam naturaliter, quidam iure gentium, quidam verò iure ciuili dicuntur: imò & qui ex ancilla nascitur, seruus nascitur: sicut is qui liber nascitur, ingenuus est. Nam ad ingenuitatem, matris conditio spectatur: quae si fuerit libera, aut cōceptione, aut natiuitate, aut medio tempore, vt ingenuus quis dicatur, sufficit. Quippe putatiua seruitus, natalium splendore non officit: nec de facto secuta manumissio, quisquā ingenuitati detrahit. Vnde & libertini sunt, qui ex iusta seruitute manumissi sunt: quorum multiplici statu exploso, vnica omnium erat conditio, quandoquidem ita omnes ciues Romanam

X 2 mani

P R A E F A T I O .

mani efficiebatur. Quare vt olim domino seruū impu-
 nē occidere licebat, sic hodie in eum non nisi ex legitima
 causa scuire conceditur: imō vsq³, aded dominorum a-
 speritas coërcetur, vt si intolerabilis sit, seruos in isto pre-
 cio venundari cogantur: reip. enim interest, ne quis re
 sua abutatur. Hinc patria potestas optimo iure orta est:
 contractus matrimonij seu nuptie, ac discrimen affi-
 nitatis, ob publicam honestatem discernuntur, etiam si
 nullum aut cognationis aut affinitatis obstaculum ad-
 sit: quae etiam potestate patria, adoptio constituitur, &
 adrogatio. Hac Principis auctoritate, eos qui sunt sui
 iuris, adrogat: illa verò, in alterius potestate existentes,
 imperio Magistratus adoptat. Hac quoq³, constitutione,
 & mortuo patre mox sui iuris filius efficitur: mortuo
 verò auo, tum demum nepos sui iuris euadit, si non su-
 persit ei pater, in cuius recidat potestatem: & deporta-
 tio patris aut filij, patriae potestatis vinculum soluit:
 restitutio verò Principis, id in pristinū statum reponit.
 Hinc oriūtur tutela testamentorū, agnatorū, patronorū
 & parentum: hinc exempla fiduciaria, hinc tutores
 Atijliani, & qui ex lege Iulia & Titia dabantur: hinc
 autoritas tutorum, hinc finitio tutela, curatores, satisf-
 dationes tutorum & curatorum, eorumq³, excusatio-
 nes & sufficio: quam tantum abest, vt tutela recipiat,
 vt & stricto iure remoueat, cuius rei tota cognitio Ma-
 gistratibus data est.

Res aut, vt diuersa, sic & rerum iura diuersa sunt.
 Alia enim naturali iure communia sunt omnium, a-
 lia publica, alia vniuersitatis, alia nullius: & pleraq³,
 singulorum, quae ex varijs causis cuique acquiruntur.
 Primi generis sunt, aer, aqua profluens & mare, & per

hoc

PRÆFATIO.

hoc littora maris. Secundi sunt flumina omnia & portus: quo fit, ut ius piscandi in portu omnibus commune sit. Huc accedit & riparum usus, qui iure gentium publicus est, sicut & ipsius fluminis: quare & naues ad eas appellere, funes arboribus ibi natis religare, onus aliquod in his reponere, cuiuslibet liberum est, sicut per ipsum flumen nauigare. Proprietas enim earum, illorum est, quorum prædijs hærent: qua de causa arbores quoque in eisdem nate, eorundem sunt. Eadem ratione de similibus iuris peritus appositissimè differit. Cæterum quod res vniuersitatis concernit, esse dicuntur non singulorum, quæ in ciuitatibus sunt, theatra, stadia, & his similia, si quæ alia sunt communia ciuitatum. Quare & cum distinguuntur, res sacræ & religiosa & sanctæ dicuntur, quæ nullius sunt; quod enim diuini iuris est, id nullius in bonis est. Hinc est, ut sacræ res, id est, Deo dicatæ, alienari nullatenus possint, nisi redimendorum captiuorum gratia. Quæ ergo sunt rerum dominia, singulis hominibus aut iure naturali, aut iure ciuili acquiruntur: atque horum quæ subijciuntur dominia, præoccupanti iure gentium conceduntur: & in alieno occupata fera, occupanti queritur. Hinc natum est, alienum fundum domino reluctante ingredi nemini licere: & illud vulgatum, Multa cadunt inter calicem supremæque labra. Deinde apes etiam in aliena arbore existentes, præoccupantis fieri: fauosque & mel inde eximere cuiuslibet fas esse: etiam apes ex apiario euolantes (si difficilis earum sit persecutio) capienti acquiri. Simile est illud quoque edictum: In modicare & exigui præcij furtum fieri. Hisce pertractatis, optima methode iuris peritus conscendit ad res corporales & incorporales: illas quidem, ut quæ sui natura

P R A E F A T I O .

tura tangi possunt : velut fundus , homo , vestis ,
 aurum , argentum , & alia res innumerabiles , ad
 istas verò , vt quæ tangi non possunt : qualia sunt ea quæ
 iniure cõsistunt , vt hereditas , vsus fructus , vsus & obli-
 gationes quoquo modo contractæ . Eodem numero sunt
 iura prædiorum vrbanoꝝ & rusticorum , quæ etiam
 seruitutes vocantur : quarum alie à re rei debentur , a-
 lia verò à re persona , vnde & seruitus realis nata est .
 Quarum Bartolus inquit esse ius prædio inherens , ipsius
 vtilitatem respiciens , & alterius libertatem diminiens .
 Rusticorum verò prædiorum seruitutes eas esse inquit ,
 quæ rusticis prædijs , id est , gratia fructuum percipiendo-
 rum , aut colligendorum factis , debentur : vt via , iter ,
 actus , & id genus similia . Deinde vrbanoꝝ prædio-
 rum sunt , quæ vrbanoꝝ prædijs , id est , ædificijs debentur .
 Hinc præclara illa regula nascitur , furtum in rebus so-
 li nequaquam cadere , quæ in vsu & habitatione , vsu-
 capionibus , & longi temporis præscriptionibus , & do-
 nationibus plerumq; committitur . Hinc disputatio na-
 nascitur , quibus alienare liceat , vel non : & per quas
 personas cuiq; acquiritur : inde ordinatio testamenti
 (quod est , iuxta Vlpianum , voluntatis nostræ iusta sen-
 tentia , de eo quod quis post mortem suam fieri voluit)
 promanat , & testamentũ militare dicitur , licet milites
 à testatibus solennibus immunes sint : eorum tamen su-
 premum iudicium , coram testibus saltem duobus , hisq;
 rogatis , manifestari debet , quo probari possit postea eo-
 rù voluntas . Vbi quoq; præclare adnotatur , conditionẽ
 in testamentis retrorahi ad diem mortis testatoris : itẽ
 verbis aut factis confirmans inualidũ , nouã dispositio-
 nem concedere videtur . Deinde castrensia , aut quasi ,
 mortuo

P R A E F A T I O .

mortuo patre non communicanda fratribus, & multa similia. Oritur quoque inde de exheredatione liberorum titulus: nimirum, quisquis filium habens in potestate ritè testari vult, oportet precium est, vt eum aut instituat, aut nominatim exheredem faciat.

Sequitur de heredibus instituendis: vt seruo proprio scripto heredi, nulla libertatis mentione facta, videtur etiam data libertas: de pupillari substitutione, vt qui liberos impuberes in suis habet sacris constitutos, non solum vulgariter, sed etiam pupillariter, si heredes fuerint, & intra pubertatem decesserint, eis substituere potest.

De modo infirmandi testamenta: vt si quis facto testamento quempiam sibi seu in filium adrogauerit, vel ex suis discedentibus aliquem adoptarit, protinus quasi sui heredis agnatione, quod prius fecerat, rumpitur testamentum. De heredum qualitate, differentia, de legatis, eorumque actione: vtpote personali, in rem, & hypothecaria; vnde nascitur praclarum illud & notatu dignissimum: Ignorantiam in dubio praesumi. Idcirco scientiam asserens, onere probandi grauatur. De ademptione legatorum, & translatione: vt quod cuiuspiam testamento relictum fuit, potest eodem altero testamento quibuslibet verbis adimi, vel ad alium transferri. De lege Falcidia, ne nimirum suprema testantium iudicia, non adita hereditate corruant. De fideicommissarijs hereditatibus, & ad Senatusconsultum Trebellianum, & vnde fideicommissa ab heredis fide nomine acceperunt. De singulis rebus per fideicommissum relictis: quo proditum est, eatenus quem fideicommissis
grauari

P R A E F A T I O.

grauari posse, quatenus honoratur. Vltimo de codicillis, quos etiam non testatus quibus facere potest: quamuis ante testamentum facti nulla expressa confirmacione nouo iure indigent: & quod codicillis nec dari, nec adimi directo hereditas potest, nec instituto herede condicio adijci, nec directo substitui: fideicommiti autem potest. Ex hoc testamentorum fonte sunt reliqui tituli, de hereditatibus, quae ab intestato deferuntur, de legitima agnatorum successione, de senatusconsulto Tertulliano: vt filia etiam nuptui data, in paterna semper residere potestate, de gradibus cognationum, de seruili cognatione, de successione libertorum, de assignatione libertorum, de bonorum possessionibus, de acquisitione per adrogationem, de eo cui libertatis causa bona dicuntur, de contractibus, de mandatis, de obligationibus, quae ex quasi contractu nascuntur, & ex delicto, de vi bonorum raptorum, de lege Aquilia: vt quae alienum seruum, aut quadrupedem (quae ex eorum numero est, quae gregatim pasci consueuerunt) iniuria occiderit, quatenus ea res anno retrorsum plurimum fuerit, tantum domino praestare cogitur. De iniurijs, de actionibus simpliciter, & de noxalibus, de ijs per quos agere possumus: de satisfactionibus, de exceptionibus, de replicationibus, de interdictis, de poena temere litigantium, de officio iudicis, de publicis iudicijs: vt, cuius ex populo ius esse, reum publici criminis accusare. Item hoc speciali iure in hoc crimine statuitur, quandoquidem regulariter morte extinguitur delictum, & quod humiles grauioribus poenis plectendi sint quam honestiores: & quod affectus occidendi, (etiamsi effectus non subsequatur) lege Cornelia de sicarijs puniendus sit. Deinde, quod atrocioribus delictis atrocior poena irroganda, quandoquidem delicto poena commensuranda est.

PARA-

PARATITLA INSTITVTIONVM

IVRIS FEVDALIS.

Liber Primus

DE CONSTITVTIONE
FEVDI:

Titulus I.

DE IVRE FEVDORVM.

SVMARIA.

- 1 Ius feudale constat non solum scripto, sed etiam iure non scripto: in iure scripto non tantū prudentium Responsa, verum etiam Imperatorum cōstitutiones continentur.
- 2 Iure vero non scripto consuetudines, quæ memoria causa in scripturam redactæ sunt, comprehenduntur.

ANALYSIS.

VM omne jus quo, vtimur constat aut scripto, aut sine scripto; ius itaque feudorum, quo hodie etiam vtimur, constat, partim A iure

iure scripto, partim etiam non scripto. Partim autem iure scripto, eoq; vel omni, vel aliqua eius parte. Ex omni tam iure ciuili, quam iure Canonico feuda deducuntur, siquidem in illis de singulis iuris scripti partibus aliqua reliqua supersunt, huc enim prudentum responsa pertinent, cuiusmodi hodie sunt in Imperio Romano sententiae ab Assessoribus Camera Imperialis latae, quae vulgò communes Dd. opiniones vocantur. Ex aliqua verò iuris scripti parte feuda deducuntur, nimirum ex constitutionibus Imperatorum, & inter eos Lotharii primi & secundi, Conradi & Henrici secundi, quinti, sexti & septimi. Item Friderici I. & II. Quin etiam ex Romanorum Pontificum decretis, cuiusmodi sunt de iudiciis, de constitutionibus, de sententiis excommunicationis, & tandem de foro competente, de quibus Sönsb. p. 1. n. 26. de feud.

- 2 Ex iure deniq; non scripto iura feudalia ex consuetudinibus primitus originem habent, inde remansit promiscua consuetudinum feudaliū appellatio, quae accommodata est libris, in quos iura de feudis sunt relata, non habitatione constitutionum quarundam Imperialium. Quae constitutiones Imperatorum eo sensu nempe origine rei, de qua sunt latae, inspecta, non ineptè consuetudines dicantur. Et licet si formam constitutionum spectes consuetudines non sunt: cætera tamen quae præter hasce constitutiones in libris feudorum

con-

continentur, propriè sunt & dicuntur consuetudines Vult. lib. I. c. I. de feud.

GENESIS.

SUMMARIA.

- 1 Definitio nominis.
- 2 Definitio Rei.
- 3 Distributio.
- 4 Causa Efficiens.
- 5 Causa materialis.
- 6 Causa formalis.
- 7 Causa finalis.
- 8 Effectus.

Definitio Nominis.

OPERAM Feudis daturum, prius nosse oportet, unde nomen feudi descendat. Feudum enim quidam à fœdere deducunt, quia inito fœdere ad mutuum Fidelitatem præstandam dominus & vasallus se obligant. not. Ferrar. Montan. *de feud. lib. I. c. I. circa finem.* Alii aliunde etiam feudi Etymon desumunt præsertim quoad personam infeudatam quem vasallum vocamus: vt Conanus & Hotomannus a verbo vacellero seu vaslero, quod ministrum denotat, qui omnes & singuli deriuationis probabiles rationes adferunt. Nos vero his, aliisque similibus Etymologiis omissis, arbitramur, Feudum omnium optime à fide deriuari: vt feudum dicatur quasi fidum: quia in fide seu fidelitate, forma & es-

sentia feudi consistit. Obert. de Orto. lib. 2. feud. tit. 3. per quos fiat investitura, in fin.

Definitio Rei.

DEFINITIO Realis feudi similiter à variis varia constituitur, & quidem Obert. de Orto duas definitiones tradit: quarum vna est beneficii tãquam generis, altera feudi tanquam speciei, de qua vide Obert. lib. 2. feud. tit. 3. in quibus causis feud. circ. finem. Hanc Oberti definitionem communiter interpretes sequuntur, vt testatur Iun. de feudis part. 1. quest. 6. & Curt. lib. 4. recept. sentent. §. feud. quest. 4. At illa definitio non vno vitio, sed variis laborat, quia beneficium, vt Seneca ait, est beneuola actio, quam allegat, & sequitur Obert. 2. feud. tit. 2. 3. sed feudum non est actio, quia actus, quo feudum constituitur, præcedit, & hunc constitutio feudi seu ipsum feudum constitutum sequitur, not. D. Vult. de feud. lib. 1. c. 2. & §. Quare feudum nõ est beneficium, quia à quo remouetur genus, ab eodem etiam speciem remoueri necesse est, & sicut causa & effectus inter se differunt, ita quoque actionem illam beneuolam, siue beneficium, & feudum inter se differre nemini latet. Hisce itaque aliis similibus definitionibus repudiatis. Feudum est ius sub mutua fidei lege, certoque modo re immobili vtredi & fruendi constitutum. Obrecht. disp. 8. c. 2. n. 13.

DISTR-

DISTRIBVTIO.

FEVDM in duo genera deducitur. Nam aliud est proprium, vel improprium. **Proprium** est, quod propriam habet feudi naturam. Feud. 2. tit. 7.

Et hoc primò vel est *Ecclesiasticum* vel *seculare*.

Ecclesiasticum dicitur, quod ab Ecclesiasticâ personâ tâquam ab Ecclesiâ datur. Feud. 1. tit. 1.

Seculare, quod à domino *seculari*: hoc rursum est, regale seu nobile, aut non regale seu ignobile. **Regale** dicitur, quod imēdiatē à rege superiorem non recognoscente confertur, vt sunt Ducatus, Marchionatus, &c. **Non regale** quod ab inferioribus dependet, cuius concessio sola non nobilitat, atq; ideo etiam ignobile vocari potest.

Secundò, aliud est *Masculinum* à maribus ortum habens, aliud *fœmineum*, siue maternū, de quo mulier primū inuestita est. Feud. 2. tit. 30. Feud. 1. tit. 8. §. 2. tit. 24.

Tertiò, aliud est *ligium*, aliud non *ligium*. *Ligium* est, quando vassallus contra omnes fidelitatem promittit. **Non ligium** quando nō contra omnes fidelitatē promittit, sed aliquo excepto, vel anteposito.

Quartò, feudum aliud est antiquum, vetus siue paternum, aliud nouum; Feudum antiquum est, quod à patre vel alio ascendente, vsque ad quartum gradum est acquisitū, quod à communi agnatorum parente descendit.

feud. 2. tit. 99. Feud. 1. tit. 4. §. 2. tit. 8. §. & 2. 12. 140.
 §. 2. Et tit. 15. Feud. 2. tit. 3. 12. 14. 15. 26. in princ. 30.
 32. 39. 45. 46. 49. 50. 25. §. 2. 77. 83. 81. & 93. feud.
 2. tit. 3. tit. 11. 12. 14. 15. 17. 26. in princ. 32. 90. & 91.
 feud. 1. tit. 8. §. 1. feud. 2. tit. 11. feud. 2. ti. 50. Nouū di-
citur quando feudum primò quæritur, quan-
do nimirum quis de nouo inuestitur, quod
frater à domino accepit, quod frater acquisi-
uit, quod initium habuit à fratribus. Atque
hæc regulariter & sui natura sunt propria feu-
da, nisi aliud sit actum, Feud. 2. tit. 32. feud. 2. tit.
45. 49. feud. 1. titul. 1. §. 2. feud. 1. titul. 20. feud. 1. 8.
§. fin.

Improprium feudum est, quod non habet
propriam feudi naturam, ut puta feudum em-
ptitium, feudum de Camera, vel Cauena siue
faldatæ, item feuda habitationum, imo feu-
dum guardiæ, & gastaaldiæ, feudum denique
francum, & feudum conditionatum; hæc en-
im feuda sui naturâ impropria appellantur,
feud. 2. tit. feud. 2. tit. 10. in fin feud. 2. tit. 105.

I. *Causa efficiens remota.*

DE origine feudorum variè sunt variorum
 opiniones quæ tamen ad quatuor ordi-
 nes breuiter referri possunt, nam alii feuda à
Romanis, alii à Gallis, alii à Carolo Magno,
 Et alii deniq; à Longobardis profecta esse ar-
 bitrantur.

1 Primi ordinis interpretes fuerunt, Budeus,
 & alii qui feuda ad clientelas Romanorum
 referunt,

referunt, vt vafallus clientis, dominus patroni loco fit, Vult. *de feud. lib. 1. c. 1. n. 14.*

In secundo ordine fuit Conanus qui feudorum morem à Gallis ad Germanos, Hispanos, Italos, & alios Europæ populos venisse putat, *lib. 3. comment. Iulij Cesaris.*

In tertio verò ordine est Ferrar. Montan. qui feudi originem ad Caroli Magni tempora refert *lib. 1. feud. c. 1.*

In quarto & postremo ordine fuerunt communiter interpretes, qui existimant à Longobardis feuda profluxisse, teste Claro *in cõmun. sentent. in §. feudi 9. q. 1. Wesenbec. de feud. c. 3. n. 2. Et Rosenth. de feud. lib. 1. c. 1. conclus. 8. n. 11.*

Imò constat ius feudale ab eo profectum esse, qui iuris constituendi potestatem habet, vt pote cum iuris constitutio non privati, sed publici sit iuris, iam autem libri feudorum à priuatis tantum personis, vt à Gerardo Nigro, Oberto de orto, & aliis conscripti & compilati traduntur, teste Frisingense *lib. 2. de rebus gestis. Frideric. qui lib. 2. Feud. tit. 25. 2. lib.*

Causa effc. propinqua.

PROPINQVA feudi causa efficiens sunt Personæ quæ aliis feudum dare possunt; quia in constituendo feudo principem locum obtinent. Hæ enim nisi essent, nunquam feudum constitui posset. Propinqua autem feudi causa in Personis consistit, quibus & à quibus

feudum dari & accipi potest. De Personis autem prius & quidem, de his quæ feudum dare possunt, agemus. Feudum itaq; dare possunt tam Clerici, quàm Laici. Clerici vt Pontifex, Patriarcha, Archiepiscopus, Episcopus, Abbas, Abbatissæ Præpositus, & denique quire- rum Ecclesiasticarum liberam habent adm- nistrationem: Feud. 2. tit. 35. Laici vt Imperator, Rex, Capitanei Regis, Dux, Comes, Marchio, Valuasores maiores, & minores Valuasini, quim imò omnes qui suorum bonorum libe- ram habent administrationem Feud. 2. tit. 3. in fin. princ. Item feud. 2. tit. 15. & tit. 46.

Causa materialis.

MATERIA feudi sunt res immobiles, res inquam soli, quæq; solo cohærent, aut imò bilibus annumerantur, siue propriæ sint, verè vt allodium, vel quasi vt feudales, siue alienæ, siue communes, siue sæculares, vel Ec- clesiasticæ feud. 2. tit. 1. in fin. feud. 2. tit. 3. feud. 2. tit. 34. in fin. feud. 2. tit. 34. feud. 2. tit. 8. §. 1. feud. 2. tit. 38. §. 1. feud. 2. tit. 35. in fin.

Res verò mobiles in feudum dari non pos- sunt, vt nec sacre religiosæ & sancte, & omnes deniq; quarum alienatio prohibita, siue iudi- cio testatoris, siue lege vt fundi dotalis, bo- norum aduenturorum & similium

feud. 2. tit. 1. feud. 2.

tit. 3. §. 1.

Causa

Causa formalis.

FORMA feudi in fide seu fidelitate consistit, & in illa quidem fide, quæ a vasallo propter rei immobilis vsufructum domino præstanda est. 2. feud. tit. 23. §. vlt.

In forma igitur feudi duo requiruntur: primum est fides, seu fidelitas, à fide enim feudum denominatur, & inde suam essentiam habet lib. 2. feud. tit. 3. per quos fiat inuest. per quos recip. §. vltim. Vnde rectè Welsenbec. de feudis ait, in fidelitate consistere formam specificam, qua feudum ab aliis contractibus discernitur, qua ratione ab hac feudi forma Vasalli dicuntur fideles, quod nos vocamus *Getrew*; qua de causâ, feudo alicui qualicumque modo concessio intelligitur, sub hac conditione datur, vt Vasallus domino fidelis sit, *Das der Lehnman dem Lehnherren getrew vnd holde sey*: Curt. Iun. de feud. p. 5. n. vers. ista ergo. Vult. de feud. c. 6. n. 8. §. quatenus autem in fin. Et hæc de primo requisito.

Alterum quod in feudi forma requiritur est, vt Vasallus hanc fidem propter rei immobilis vsufructum præstet. Non enim sola fides formam feudi constituere potest: quia fides non in solo feudo, quod necessarium esset, sed adhuc multis in contractibus præstanda est. Et quia illa fides, quæ propter rei immobilis vsufructum præstatur, feudum ab aliis contractibus discernit. In nullo enim fides

A 5 hog

hoc modo interuenit, & præstari solet a. 2. feud. tit. 2. in quibus causa feudi amit. Oldrad. cons. 159. vers. nec hoc etiam argum.

Hinc est quod D. Vult. dixit, fidem solam non esse feudi formam, sed ita quatenus hæc fides innexa est usufructui in re immobili constituto. Ex quo fidelitas hæc in genere definiti potest promissio fidei, à vasallo, domino ratione feudi præstata, & hæc est iurata vel non iurata, iurata est quæ à vasallo ob feudum sibi concessum domino præstatur. Nō iurata verò fidelitatis forma in iis cōstitit, in quib. & fides: quia vnū & idem sunt. 3. lib. 1. de feud. c. 6. n. 9. 2. feud. tit. 5. lib. 2. feud. tit. 3. per quos fiat inuestit. §. vlt.

Causa finalis.

FINI S principalis in persona domini est, ut is vasallum fidelem, eumque, sibi ad contenta iurishurandi, vel pacta conuenta, seruitiaque indefinitè secundum feudorum naturam præstanda vel certa, si ita conuenit, obligatum habeat. In persona verò vasalli finis est, ut illa beneficio fruatur, gaudeat, ac dominū, ne istū vasallū suū offendat, sed ei vices pares reddat, sibi obstringat Schrad. p. 6. cap. 5. per tot. Vult. cap. 10. n. 21. lib. 1. Wesenbec. de feud. c. 9. n. 1.

Sicq; cū vtile dominū in vasallū trāseat, cōsequens est, ut oīs rei comoditas, fructus, & p̄nētus ad eū quoq; pertineāt, siquidē vtile dominū directo, quoad fructus & emolumēta, præfertur. In trigliol. in cēt. feud. 1. q. 9. n. 20. & seq. Et in concess. seq. citandi in c. 1. in prin. n. 18. de inuestit. de re alien. fact. Ros. c. 7. conclus. 2. n. 3.

Ex eo autem quod feudi utilis dominii oēs utilitates in vasallum transire dixi, cōsequitur, quod feudum sit in bonis vasalli, & quod vasallus nō autē dñs functiones publicas, tributa, collectas, decimas, & similia onera præstare & subire tenetur, Ros. d. c. 7. concl. 3. n. 12.

Effectus.

CONSTAT hodie Feudi nomine, actiones competere, tam vasallo quàm domino, vasallo quæ competunt feudo nondum constituto, variæ sunt, pro ratione conventionis qua feudi constitutio promissa est. Feudo constituto ex contractu inuestituræ egere pōt cōditione ex lege, vel rē vindicare, à quocunq; possessore: cū cōditione non utatur, nisi cōtra dominū & eos hæredes Niell. disp. 9. Thes. 1.

Titulus II.

DE MODIS, QUIBVS

ad constitutionem Feudi perueniatur, & primum de appropriatione.

SUMMARIÆ.

I Appropriatio fit ab eo qui plenum vel non plenum habet dominium.

ANALYSIS.

ATQVE hæc de iure feudorum, sequitur iam de modis constituendi feudum, quorum quidē duo sunt ut Appropriatio, & inuestituræ petitio. Hi enim modi constitutionem feudi præcedunt, per
COS

costamen ad constitutionem feudi, quae fit per inuestituram, peruenitur. Etsi enim interdum fieri possit, ut hi modi cum inuestitura concurrant: nihilominus tamen ab ipsa inuestitura differunt, quia actum de inuestiendo, non ipsam inuestituram continent, & inter se ut distincti actus discerni possunt, sicut ex sequentibus constat.

- 1 Appropriatio est primus modus constituendi feudi: quo vocabulo idcirco utimur, ut eo melius res ipsa exprimi possit: & haec vel fit ab eo qui plenum habet rei dominium, vel qui non habet, sicut enim dominus rem suam propriam ab alio pro feudali recognoscere potest, ita quoque domino feudi licere videtur ut rem feudalem, cuius proprietatem ad ipsum spectat, perente vasallo allodiam facere, eamque pleno iure in vasallum transferre possit. Obrecht. *disp.* 6.

GENESIS.

S Y M M A R I A.

- 1 Definitio.
- 2 Causa efficiens.
- 3 Materia.
- 4 Forma.
- 5 Finis.
- 6 Effectus.

Definitio

Definitio appropriationis.

Appropriatio nihil aliud est, quàm rei propriæ pro feudali recognitio ita facta, vt à Domino rei proprietas in alium transferatur & eius vsusfructus feudi ritulo retineatur. Obrecht. d. disp. 6. c. 4.

Causa.

CAUSA efficiens appropriationis est, rei propriæ primus dominus: Hic enim rem suam ita in alium transfert, vt eam pro feudali ab eodem recognoscat, & ita verus dominus, ex domino fit vasallus: Et alterum pro rei feudalis domino agnoscit, cuius tamen res propria nunquam fuit. Obrecht. disp. 4. c. 5.

Materia.

MATERIA appropriationis est res propria, quæ pro feudali recognoscitur. Ec hæc res diuerso respectu iam propria, iam aliena dici potest: propria dicitur, tam respectu primi quàm secundi domini. Respectu primi, quia antequam hic eam feudalem faciat, eius est, & appellatur propria. Respectu verò secundi domini, quia dum à primo domino scienter hæc res feudalis effecta, & in secundum dominum alienata est, eo ipso iam fit, & dicitur eius propria. Obrecht. eod. loc.

Forma.

Forma.

FORMA appropriationis in eo consistit, vt primus dominus sciat rem propriam esse: & vt eam in alterum verbis apertis alienet. Hicque eam pro sua accipiat. *Burfat. conf. 46. num. 17.*

1 Et ita tria requiruntur, primum est, vt primus dominus sciat rem, quam pro feudali ab alio vult cognoscere, suam propriam, & non alterius esse, quia si hoc nescit, nihil actum videtur, ignorantis enim nullus consensus. *Burfat. d. conf. 46. n. 17.*

2 Alterum est vt primus dominus rem suam apertis verbis in alterum transferat, seu alienet, quia si hoc non facit, res propria feudalis fieri nequit, *Burf. d. conf. 46. n. 17.*

3 Tertium est vt secundus dominus rem pro sua accipiat, quia non videri posset, à primo domino res propria in secundi domini utilitatem feudalis effecta esse: nisi ab hac ita esset accepta. Siquidem non videtur datum, quod non est acceptum. *Ob. d. disp. 6.*

Finis.

FINIS appropriationis est, vt primus rei dominus à secundo domino, tam sui & suorum, quam rerum suarum defensionem atque tutelam consequatur. Hac enim de causa olim multi nobiles ante constitutiones Imperii de pace publica, de religione, de possessione

sione litigiosa, res suas proprias à principibus & comitibus pro feudalibus recognouerunt, & vt nos loquimur, haben ihz Eigenthumb von wegen Schutz vnd Schirm Fürsten vnnnd Herren zu Lehen auffgetragen. Geil. lib. 2. obs. 5. capit. 168. num. 1.

Effectus.

EFFECTVS appropriationis alius est à parte primi, alius à parte secundi domini, à parte primi domini est rei feudalis vsusfructus. Sicut enim appropriationem rei suæ plenum habuit dominium: ita appropriatione facta, eiusdem solum habet vsusfructum quendam. Ob. d. disp. 6.

At respectu secundi domini appropriationis effectus est, rei feudalis proprietatis. Facta enim recognitione rei propriæ pro feudali, huius proprietatem ipse sibi acquisiuit: adeo vt ob hanc iam alterius dominus esse dicatur: omniaque & habeat, quæ domino feudi erga vasallum suum iure compere solent, Ob. d. disp. 6. c. 4.

Titulus III.

DE INVESTITURÆ
PETITIONE.

SVMARIA.

- 1 Investitura petitis à tempore scientia institui solet.
- 2 Tempus

2. *Tempus petendæ inuestiturae ab initio est vtile, à tempore vero scientiæ continuum.*

ANALYSIS.

HACTENVS de primo constituendi feudi modo videlicet de appropriatione, sequitur iam recto couenienti; ordine secundus modus constituendi feudi, qui est de inuestituræ petitione, & nisi hæc interueniat, non potest vasallus ad vtilitatem feudi peruenire.

1. Cùm inuestituræ petitio in signum reuerentiæ & gratitudinis à Vasallo fiat: meritò sanè domino vel vasallo mutato, noua semper petitio inuestituræ fieri debet. Competit autem hoc tempus petendæ inuestituræ non prius, quàm à die scientiæ computetur: ab illo nimium die, quo vasallus scit, ius feudi iam sibi competere. *Text. & gloss. lib. 1. feud. tit. 22. quo tempore mil. in V. infantia. gloss. lib. 2. feud. tit. 55. de prohibet. feud. alien. Schrad. p. 6. c. 2. n. 15. de feud.*

2. Sic etiã competit hoc ius non solum ex tempore mortis vel domini, vel vasalli, sed etiã à die alienati vel resutati feudi, vnde hoc tempus petendæ inuestituræ à principio est vtile, à tempore vero scientiæ continuum, quia à principio non prius currit, quàm vasallo de iure sibi competente, cõstitit *d. lib. 1. feud. tit. 22. quo tempore mil. in prin. lib. 2. feud. tit. 3. per quæ fiat inuestitura. §. sed etiã res. Et Wesen. c. 8. n. 3. de feud. Sonsb. p. 11. tit. 11. de feud.*

GENE-

GENESIS.

SVMMARIA.

- 1 Definitio.
- 2 Distributio.
- 3 Causa.
- 4 Materia.
- 5 Forma.
- 6 Finis.
- 7 Effectus.

Definitio petitionis inuestitura.

PETITIO inuestituræ nihil aliud est, quam submissa & deuota uasalli, à domino vocati oratio, qua feudi inuestituram in reuerentiæ & gratitudinis signum à domino postulat. Ob. disp. 7. n. 7.

Distributio.

PETITIO inuestituræ duplex est, alia noui, alia, qua antiqui feudi inuestitura postulat. Petitio inuestituræ in feudo nouo propriè est modus Feudi constituendi: quia in hoc feudo per petitionem ad eius constitutionem peruenitur. At non idem est, in antiquo Feudo: quia in hoc per petitionem inuestituræ nõ ad feudi cõstitutionem, sed ad constitui Feudi renouationem peruenitur. Obrecht. dict. disp. 7. & d. cap.

A

Causa.

Causa.

CAUSA efficiens vtriusque petitionis est vasallus vel alius, qui eius mandato eam instituit, hæc enim petitio vel suo, vel alieno nomine fieri solet; suo autem nomine rectè inuestituram petit qui & suo nomine feudum rectè accipit, quia dum alicui feudum conceditur, eo ipso illi permittitur, vt eius inuestituram petere queat: Alio verò nomine inuestituram quoque petere possunt omnes, qui & alieno nomine possunt accipere, quia aliàs acceptio feudi fieri non posset, siquidem per inuestituræ petitionē ad acceptionem feudi peruenitur. *Ob. d. dist. 7.*

Materia.

MAERIA inuestituræ est Feudum, quia circa hoc inuestituræ petitio versatur. Hoc enim vasallus per inuestituræ petitionem consequi studet. *Necn. distinguimus*, quale sit feudum, an Ecclesiasticum, vel seculare, novum vel antiquum, quia cū regulariter omne feudum inuestiturâ cōstituitur ac renouetur; vnde rectè cuiuslibet feudi inuestitura petenda est, vtpote cum per inuestituræ petitionem ad ipsum feudū perueniri soleat. Ex quo etiam illud feudū, quod præscriptione aliqua fuit constitutum, petitionem inuestituræ exigere dicimus, quia tale feudum proprii feudi naturam sapit, imò non tantum feudum, sed etiam spes feudi est petenda, eo nimirum casu quo

si quo plures simultanè sunt inuestiti, hanc enim simultaneam inuestituram eodem tempore vasalli petere coguntur. *lib. 1. feud. 25. quibus modis feud. constitui potest. Schrad. p. 8. t. 1. n. 3. Wefenb. c. 8. de feud.*

Forma.

Forma petitionis inuestituræ non eadè est in nouo, quæ in antiquo feudo: nouum feudum in eo consistit, vt vocatione præcedente vasallus compareat, & inuestituram feudi humiliter, deuotè ac claris verbis postulet; Et ita in forma quinq; requisita considerantur.

Quorum primum est, vt vasallus à domino vocetur, etsi enim nullum certum tempus iure feudorum definitum sit, intra quod noui feudi inuestitura sit petenda; Tamen cum hoc iure constitutum sit, vt vasallus, cui dominus feudum promissit, ad eius requisitionem venire, & fidelitatis iuramentum præstare debeat, ex eo non malè inferre videtur, non cogi vasallum in nouo feudo prius inuestituram petere, antequam à domino vocetur. *lib. 2. feud. tit. 24. qua fuit prima causa benef. amitt. §. 1. not. Wefenb. feud. c. 8. n. 2. Et Vult. libro tertio, capit. 7. n. 2. de feud.* Et sicut in antiquo feudo ad præstandam fidelitatem vasallus tribus vicibus, vel septem dierum spatio pro arbitrio Curie dñi interposito, est vocandus, ita quoque totidem vicibus in nouo feudo citandus videtur.

B 2 lib. 2.

lib. 2. feud. tit. 24. qua prima caus. benefi. amitt. S. I. & tit. 22. de milit. vasalli qui contum. vbi Dd. etiam communiter

Si vero vasallus ter à domino admonitus non comparet, vel comparere quidem, sed fidelitatem præstare exculat, non tenetur dominus vasallum inuestire, verum eum potius exceptione contumaciæ, & ingratitude re- pellere potest. *lib. 2. feud. tit. 24. que fuit prima causa benef. amitt. S. est & alia, vbi notat. gloss.*

2 Alterum quod requiritur est, vt vasallus à domino vocatus compareat, quia si nõ com- paret nõ solum inuestituræ petitionem insti- tuere nequit: sed etiam eo ipso se erga nouum dominum ingratum exhibet, & propterea non malè feudo promissio iterum priuatur, quia ille non immeritò beneficium remittit, qui ad beneficii datorem venire recusat, hoc enim ipso datorem beneficii contemnere in- telligitur. *lib. 2. feud. tit. 24. que fuit prima causa S. I.*

3 Tertium est, vt vasallus hanc petitionem inuestituræ similiter & deuotè instituat, quia hoc debita gratitudo omnino exigit. *lib. 2. feud. tit. 23. in quib. caus. feud. amitt. post princ.*

Hoc autem certo modo definiri non po- test: sed potius ex naturalibus & bonis curia- rum cõsuetudinibus est desumendum. *d. lib. 2. Feud. tit. 23. in quib. caus. feud. amitt. pot.*

Non tamen opus est, vt vasallus in genua se prosternat, vel in terram decumbat: nisi fortè domini

domini Feudi sit Imperator, vel Rex. Schrad.
p. 6. c. 1. n. 19.

Quartum est, vt vasallus inuestituram à domino postulet. Non enim nuda vasalli voluntas sufficit, sed necesse est, vt re ipsa petitionem instituat: quia hoc reuerentia, quàm domino debet, omnino flagitat, *Clar. in comm. opin. §. feudum. q. 49.*

Quintum est, vt inuestituram à domino claris & apertis verbis postulet. Non enim sufficit, si dicat, donasti mihi feudum Cornelianum, quare adsum, vt illud à te accipiam. *Obr. disp. 7. c. 7.*

Forma petitionis inuestituræ In Antiquo Feudo est, vt vasallus intra annum & diem vltro, congruo loco, & tempore, coram domino compareat, & ab eo inuestituram humiliter, instanter, ac claris verbis, cum oblatione fidelitatis, postulet. Et ita in forma petendæ inuestituræ *In antiquo Feudo* septem requiruntur: Quorum primum est, vt vasallus vltro ad dominum petendæ inuestituræ causa veniat, non enim vt in nouo feudo admonitione opus est: sed vltro aduenire debet. *libr. 2. feud. tit. 40. de Capitul. Corr. ad. vbi not.*

Alterum, quod requiritur est, vt petitio inuestituræ fiat congruo loco, & tempore. congruus locus nobis viderur, si hæc petitio ibi instituitur, vbi dominus in suo territorio habitare solet: sicut quotidie hanc petitionem in curiis dominorū fieri videmus. *Not. Andr.*

de Iffern. & Matth. de Afflict. *lib. 1. feud. tit. 22. quo temp. mil. inuest. per. deb. in princ. Et Præposit. ibid. n. 10. & 11.*

3 Tertium, quod exigitur, est, vt vasallus intra annum & diem petitionem inuestituræ instituat: quia hoc tempus iure feudorum petitioni inuestituræ præscriptum est, & propterea à vasallo præcisè obseruari debet: qui ad formam & solennitatem petitionis inuestituræ pertinet, *lib. 2. feud. tit. 24. quæ fuit prim. caus. benef. amitt. in princ.*

4 Quartum, quod petitione inuestituræ antiqui feudi exigimus, est, vt vasallus hanc petitionem reuera & instanter instituat. Non enim velle sufficit: nisi hæc voluntas ipso facto declaretur: quia aliàs de ipsa petitione, domino verè constare non posset. Hic etiam nõ satis est, vt semel atq; iterum vasallus intra añum inuestituræ renouationē petat, sed hanc petitionem persequi, & apud dominum instare debet, vt inuestiatur. *Ob. d. disp. 7. c. 7.*

5 Quiarum requisitū est, vt vasallus humiliter à domino inuestiturā petat, quia hoc debita reuerentia, & gratitudo exigit. *lib. 2. feud. tit. 23. in quib. caus. feud. amitt. post princ.*

6 Sextum requisitum est, quod exigitur, vt hanc petitionem claris verbis instituat. Non enim sufficit, si dicat, pater meus est mortuus, & ego sum eius hæres, quare peto me eodem loco haberi, quo pater à te fuit habitus: ex his enim verbis nihil de reuerentia, nihil de feudo, nihil

nihil quoq; de inuestitura & fidelitate colligi potest, vt meritò vasallus ob tam ineptam petitionē excusari nequeat, sed alia formula, inquam vsu recepta & consuetudine trita, vasallus vtatur, necesse est, *iuxta not. Issern. lib. i. feud. tit. 22. quo tempore mil. n. 10. Et ibid. Afflict. num. 36. vers. iuxt. hanc gloss. Rosenth. de feud. volum. I. c. 6. q. 65. n. 1.*

Septimum & vltimū, quod requirimus, est, 7
vt vasallus cum petitione inuestituræ, simul fidelitatem offerat, quia expresso feudorum iure vtrumq; simul requiritur, nimirum inuestituram petendo, & fidelitatem pollicendo, *lib. 2. feud. tit. 24. per quos fiat inuestitur. in princ. Et d. lib. 2. tit. 40. de capitul. Corrad. in princ.*

Finis.

FINIS petitionis inuestituræ alius est respectu domini: alius respectu vasalli; respectu domini in antiquo feudo est, ne lōginitate temporis, aut ignorātia vasalli, domino ius suum, quod in feudo habet, interuertatur. *Sylvan. de feud. recognit. q. 12. n. 1. Et Borchol. de feud. c. 7. n. 30.*

At respectu vasalli est, vt rā in nouo, quā in antiquo feudo, hac petitione inuestiturę suę erga dñm reuerentiā declaret, simulq; in antiquo feudo ostendat, se potius domini & primi acquirentis beneficio, quam successione feudum obtinere, not. *Curt. Iun. de feudis, parte quarta, numero quadragesimo quinto. Mozz. de feud. de sub-*

*de substantial. feud. n. 4. Schneid. de feud. p. 5. n. 4.
Vult. de feud. lib. 1. c. 7. n. 58.*

Effectus.

PRIMVS Effectus, petitionis inuestituræ est, vt vasallus, facta inuestitura domino fidelitatem præstare teneatur: adeo vt nõ prius verè possessionem Feudi apprehendere possit. *lib. 2. Feud. tit. 4.*

Secundus effectus est, vt si in instrumento inuestituræ dicatur, quod dominus vasallum de hac vel illa re inuestiuit, eamque illi concessit, ac tradidit, eo ipso intelligitur vasallo concessa licentia, vt propria autoritate possessionem rei apprehendere possit, not. *Aluaret. lib. 2. feud. tit. 2. quid si inuestitura. Zas. de feud. p. 6. Et Schrad. de feud. p. 4. n. II. vers. 2.*

Tertius Effectus est, vt vasallo ad traditionem rei feudalis agente dominus rem illam tradere, & vasallum in eius possessionem mittere teneatur, quia hoc mutua obligatio, quæ in inuestitura inter dominum & vasallum contracta est, requirit. *2. feud. d. lib. 2. c. 6. §. si facta.*

Titulus

Titulus IV.

DE MODIS QVIBVS
FEVDVM CONSTITVATVR,
& primum de inuestitura iure feudali
introduc̃ta.

S Y M M A R I A.

- 1 De generali & speciali feudi inuestitura.
- 2 Tam de feudi aperti, quam feudi aperiendi inuestitura.
- 3 Omnis autem inuestitura, aut purè aut in diem, vel sub conditione, eaq; honesta & possibili fieri solet.
- 4 De fidelitate iuramento munita.

A N A L Y S I S.

H A C T E N V S de modis quibus ad constitutionem Feudi peruenitur: iam hoc capite dicendum est, de modis quibus Feudum constituitur, quorum enim alius est inuestitura de iure feudali cognita; aliusue inuestitura simultanea de iure incognita, de qua in sequenti titulo agetur.

Hic vnicus est modus, nempe inuestitura, sine qua feudum nullo modo cõstitui potest, qua de causa inuestitura ex propria feudi natura requiritur. In genere enim vestitura quẽ-

B 5 liber

libet actū significat, quo alicui possessio, quocunq; iure conceditur; quia vt homo vestitur vestib⁹: ita quilibet possessione feudi, Emphyteuseos, vel alterius rei quodammodo vestiri videtur. At in specie ad Feudum refertur, quia vassallus specialiter Feudo inuestiri dicitur, Et tum vel ipsum inuestiendi actum *die belehnung der Lehen schafft* significat, vel ipsam feudi possessionem, vel instrumentum *den Lehenbrieff* de notat. *li. 1. feud. tit. 25. quib. mod. feud. constitui pōt.* in princ. *Iason. in pralud. feud. n. 34. lib. 2. feud. tit. 2. quid sit inuestitura. not. Mozz. de feud. de substantial. feud. n. 34.*

2 Non solum autem de aperto feudo inuestitura fieri potest, sed etiam de eo quod aperendum speratur, vassallo nimirū familiæ & agnationis vltimo succumbente, & feudi caducitatem causante. *Claud. de Seiffel. in rubric. de his qui feud. dar. poss. n. vn. de feud. dar. in vicem l. com. §. fin. c. vn. §. moribus. si de feud. diff. Vult. de feud. cap. 7. n. 48. & n. 51.*

3 Porro omnis inuestitura fit vel purè, vel in diè, vel sub conditione, eaq; honesta & possibili, cui, vt omnibus aliis cōtractibus, pacta licet in cōtinenti apponere, legibus non prohibita. *c. vn. qui succes. ten. c. vn. §. vlt. de feud. Vult. de feud. c. 7. n. 44. Rosen. c. 6. Et Borcholt. c. 5. n. 25.*

4 Inuestitura deniq; ex parte domini facta, consequēs, vt vassallus iuret fidelitatem, vel in propria persona, vel aliena procuratoria, à domino agnita & approbata, mandatūq; speciale

ciale habente, Borcholt. c. 7. n. 37. Rosenth. 6. conclus. 67. §. sed utrum per quos inuestit. Paris. de Put. de redintegr. feud. c. 148. n. 3. Schneid. p. 5. n. 88. Mozz. de substā. feud.

GENESIS.

SUMMARIA.

- 1 Definitio.
- 2 Distributio.
- 3 Causa Efficiens remota.
- 4 Causa Efficiens propinqua.
- 5 Causa materialis.
- 6 Causa formalis.
- 7 Causa finalis.
- 8 Effectus.

Definitio Inuestiturae.

INVESTITURA est contractus nominatus iuris ciuilibonæ fidei solenni feudi concessionem constans. Vult. de feud. c. 7. num. vndecimo. Curt. in tract. feud. quest. 9. num. 1. Vult. c. 11. n. 8. Idem c. 7. n. 17.

Distributio.

Inuestitura est propria vel impropria. Propria inuestitura est, quando dominus vasallum, vel alium eius nomine in verā feudi possessionem coram certis quibusdā personis sub præstatione fidei reducit. lib. 2. feud. tit. 2. in prin.
Impro-

Impropria vero esse dicitur, quando vasallo hasta vel aliud corporeum, puta vexillum, baculus, gladius, virga, annulus, &c. à domino traditur, *eod. lib. 2. feud. tit. 2. Et ibi communiter Doctores.*

Vtraque inuestitura rursus vel est noui, vel antiqui feudi; Noui feudi est, ex qua primùm originem feudum accepit. At antiqui est, quæ fit à successore domini vel vasalli, mortuo domino vel vasallo, *lib. 2. feud. tit. 32. qui testes sunt necessarij.*

Causa efficiens remota.

REMOTA est ius feudorum. Hoc enim iure tam propria, quàm impropria inuestitura est introducta. *lib. 2. feud. tit. 2. & passim.*

Causa propinqua.

PROPINQUA causa sunt Personæ, quæ inuestituram conferunt, quia hæ inuestituram feudi introducunt. *lib. 7. feud. tit. 3. per quos fiat inuestitur.* Introducere autem inuestituram feudi omnes possunt, qui & feudum conferre, Et quidem dare inuestituram feudi alii suo, alii alieno nomine possunt. Suo nomine conferunt dominus & domina; Alieno verò nomine inuestituram conferre possunt, vt Cancellarius, Administrator, Procurator, Tutor, Curator, *libro secundo, feud. tit. 3. per quos fiat inuestitur.*

Materia.

Materia.

MA T E R I A inuestituræ est res in feudum data & accepta, circa hanc enim inuestitura tam propria, quam impropria versatur: quia hæc per inuestituram vasallo ceditur: Et propterea quæ res in feudum dari vel non dari possunt, de iis egimus supra, tit. 1. de iur. feud.

Forma.

FO R M A inuestituræ tam propriæ quam improprie duplex, alia Generalis, alia Specialis. Generalis inuestituræ forma in eo consistit, vt verbis, & insigni aliquo corporali, coram certis quibusdam personis, res alieni in feudum testato, & sub præstatione fidei cedatur. Specialis verò forma est illius curiæ siue loci, vbi res in feudum datur & accipitur: & hæc ante omnia attendenda: quia vasallus nõ iuxta comũne feudorum ius, sed iuxta cõsuetudinem patriæ inuestituram accipere intelligitur, Paris. cons. 13. n. 53. volum. 4.

Quod si statim à propria inuestitura fit initium, tum requiritur, vt dominus vasallo verè & re ipsa, coram certis quibusdam personis, rem in feudum, cum declaratione voluntatis, & sub conditione fidei, testato cedat. Et ita tum in forma huius inuestituræ quatuor exiguntur: quorum primum est, vt rei feudalis possessio verè & re ipsa vasallo cedatur: veluti si dominus vasallum in prædium inducat, & ita prædii

prædii possessionē in eum transferat. In hoc n. specifica huius inuestituræ differentia cōsistit, hoc n. casu ppria inuestitura fieri intelligitur, si dñs vasallo symbolū aliquod in re præsentī porrigit: quia hoc ipso rei feudalis possessio in inuestitum transfertur. Vt tradunt Ifern. n. 1. Afflict. n. 4. Aluarot. n. 7. & Baro Schenck. n. 4. lib. 2. feud. tit. 2. quid sit inuestit.

2 Alterum q̄ in hac inuestitura requiritur, est vt dñs voluntarē suam declaret, cui nimirū, & quibus modis, vasallo, rei feudalis possessionē cedat, veluti si dicat. *Do tibi hoc prædium in feudum.* Rosenth. de feud. vol. 1. c. 6. q. 2.

3 Tertium est, vt dominus vasallo sub conditione fidei, rei feudalis possessionē cedat. Ob. disp. 8. c. 8. de feud.

4 Ex quo huius inuestituræ quartū & vlt. requisitū est, vt fiat corā certis personis. Ob. d. loc. de feud.

5 In forma verò Impropriz feudi inuestituræ quinque requiruntur: primum est, vt dominus vasallo insigne aliquod corporale porrigit, quod esset nota & insigne cooprati vasalli, vt collati feudi: sicut enim variæ sunt feudorū species, sic etiā variæ sunt sineudationis notæ. Siquidē alia in Imperatorib. designadis, alia in Regibus, alia in Episcopis, alia in ducib. alia in Marchionibus, alia in comitib⁹, alia itē in minoribus vasallis insignia adhiberi solent. lib. 2. feud. tit. 2. quid sit inuestit. in print. Et ibi hoc oēs tradunt, in pluribus ostendit Hor. in disput. de feud. c. 23. Et Vult. de feud. lib. 1. c. 7. n. 29. cū seq.

2 Alterum quod in forma impropriz inuesti-

turæ requiritur est, vt domin⁹ porrecto aliquo
in signi corporeo dicat, se cum hoc signo ei
rem in feudum promissum conferre. 2. feud. tit.
2. in pr. in verb. dicente.

Tertium, quod in inuestituræ impro- 3
priæ exigite est, vt hæc inuestitura, seu nota in-
feudationis, coram certis quibusdã personis
fiat. lib. 2. feud. d. tit. 2. in princ.

Quartũ, quod in inuestitura impropria re- 4
quiritur, est cum hæc coram certis personis te-
stato fiat, hoc est, vt fiat coram certis personis
tãquam inuestituræ testibus: quia idcirco per-
sonæ adhibentur, vt in illarum præsentia inue-
stitura ritè fieri, & si opus sit, per eas probari
possit. 2. feud. tit. 2. & d. tit. 3. 2. vbi not.

Quintũ & vltimum requisitũ, quod in hac 5
inuestitura impropria exigitur, est, vt vasallus
inuestiatur sub conditione fidei, Ob. d. diff. 8. c.
8. th. 161.

Finis.

FINIS vtriusque inuestituræ est, vt huius-
modi res in feudum vasallo cedatur, Feud-
dum enim sine inuestitura non transfertur. lib.
1. feud. tit. 2. 5. quibus mod. feud. constit. potest.

Effectus.

PRopriæ effect⁹ inuestituræ est, si vasallus re
feudali vtitur ac fruatur. Quod si vsus ei p-
cludatur, vt, quia res sit euicta, tũ aliud feudũ
eiusdẽ bonitatis seu quãtitatis, vel eiusdẽ æsti-
mationis restituendũ est, aut pretiũ q̄ ex senten-
tia iudicis victori vasallus exsoluit, refunden-
dũ. Feud. 2. tit. 8. §. 1. feud. 2. tit. 2. 5. in verb. vel num-
mos. Impro-

Impropriæ inuestituræ effectus est, si vasallus ad traditionem rei feudalis agit, & dominum tradere oportet, atq; vasallum in possessionem feudi mittere, quod si differat, etiam omnem vtilitatē, id est, interesse præstare cogitur. *Feud. 2. tit. 26. §. si facta. Feud. 1. tit. 4. in princ. Feud. 2. tit. 7. in fin.*

Titulus V.

DE INVESTITURA
SIMULTANEA IN SAXONIA
& alijs locis usitata.

SUMMARIA.

- 1 Licet iure Saxonico in linea collateralī planè nulla sit successio, tamen ratio est inuenta, qua succedendi ius inter collaterales concedatur.
- 2 Hoc ius succedendi ex pacto inuestitura simultanea competit.
- 3 Tale pactum est vsu receptum, & longa consuetudine tritum.

ANALYSIS.

Satis præcedenti capite de inuestitura egimus, quæ iure feudorum est introducta, hoc vero capite agemus, quæ iure feudorum est

est incognita, & in Saxonia multis in locis vsitata, hanc vocant, simultaneam inuestituram, quæ fit coniuncta manu, *die beleyhung mit gesambster Hand.*

Cum iure Saxonico inter collaterales in feudis nulla esset successio, ideo inuenta est ratio, qua succedendi ius non solum agnatis, sed etiam personis penitus extraneis concederetur, vt videlicet qui ad successionem alicui⁹ aspirant, cum ipso consentiente simul se inuestiri curent, vnde simultanea inuestitura; qua de causa possessor feudi & alter qui simul est inuestiendus, de futura successione inter se paciscuntur, & alter alteri succedendi facultatem repromittit. Hart. Pistor. *quæst. iur. lib. 2. p. 2. q. 20. in princ.*

Vnde ex hoc pacto succedendi ius simultaneè inuestitis competit: adeo vt licet (præcedente tamen vtriusque consensu) in instrumento inuestituræ simpliciter dictum sit. *hos simul inuestitos esse debere, vel alicui coniuncta manu concessam esse. Dasz einem die gesampt Hand geleyhen/ oder dasz er mit einem andern samptlichen beleyhet seye/* quod hoc ipso sine alia expressione, succedendi ius datum intelligatur. Hart. Pistor. *d. q. 20. n. 6.*

Ex hoc pactum idcirco subsistit, quia fit omnium illorum consensu, quorum interest. & quia penè ubique inueterata consuetudine est confirmatum, vt merito pro iure seruetur. Nec est, quod aliquis hoc pactum, tanquam à iure

C

ciuilij

ciuili aliorum, impugnet: quia etſi Legum Romanarum non ſit vilis authoritas, tamen non adedò vim ſuam extendunt, vt aut vſum, aut morès vincant. *lib. 2. feud. tit. 1. de feud. cognit.*

GENESIS.

SUMMARIÆ.

- 1 Definitio Imperfecta.
- 2 Cauſa efficiens remota.
- 3 Cauſa efficiens propinqua.
- 4 Materia.
- 5 Forma.
- 6 Finis.
- 7 Effectus.

Definitio Imperfecta ſimultanea inueſtituræ.

D E S C R I B I T V R ſimultanea inueſtitura, quod ſit actus, quo dominus feudi, cum conſenſu poſſeſſoris feudi vnum vel plures volentes atque ſcientes, de feudo inueſtit, ita vt tam propriè inueſtitus & poſſeſſor, quam ſimultaneè inueſtiti id ſimul habeant, & ſibi inuicem ſuccedant. *Obrech. diſp. 8. c. 9.*

Cauſa Efficiens remota.

C A V S A efficiens huius inueſtituræ vel remota eſt vel propinqua. Remota eſt conſuetudo.

suetudo. Et si enim tam in iure feudali, quam Saxonico non leuia huius inuestituræ appareant vestigia: tamen cum Hartm. Pistorio rectius esse putamus, hanc inuestituram cōsuetudine, quam vlllo iure introductam esse. Hartman. Pistor. lib. 2. p. 2. quæst. 20. in princ. cum num. sequent.

Causa Efficiens propinqua.

PROPINQUA efficiens causa est dominus feudi; hic enim de feudo suo etiam alios, cæteris tamen paribus, inuestire potest; & hic eadem obseruanda sunt, quæ capite præcedenti in propinqua efficiente causa inuestituræ notauimus. lib. secundo, feud. titul. 3. per quos fiat inuestitur.

Materia.

MATERIA simultaneæ inuestituræ sunt tam propriè inuestitus, quam, illi qui cum hoc simul inuestiuntur. lib. 2. feud. tit. 3. per quos fiat inuestit. & per quos recip.

Forma.

FORMA in eo consistit, vt dominus cum cōsensu possessoris secundum cuiusvis loci specialem ritum, vnum vel plures, scientes atque volentes cum ante-inuestito, de feudo ipsius simul inuestiat. Et ita in forma huius inuestituræ quatuor requiruntur. Primum est,

C 2

VC

vt possessor feudi consentiat. Proprium enim etiam quasi de substantia huius inuestituræ est, in ea non incio, sed consentiente possessore feudi, cum quo simul quis est inuestiendus, impetratur, ait Hartm. Pistor. *dict. quest. in fin. princip.*

2 Alterum quod requiritur est, vt ultra consensum possessoris etiam simul inuestiti, vel inuestitorum adsit voluntas atq; sciētia. Nam alterum simul inuestire est illi beneficium. *lib. 2. feud. tit. 23. in quib. caus. feud. amitt.*

3 Tertium requisitum est, vt hæc inuestitura secundum specialem cuiusuis loci ritum fiat: quia cum hæc inuestitura iuri feudorum incognita, & consuetudine introducta sit: merito non generalis forma, iure feudali constituta, de qua capite præcedente; sed ea forma obseruatur, quæ in quouis loco longo vsu obseruari solet, hæc enim ante omnia est attendenda. *Paris. cons. 13. n. 53. vol. 1.*

4 Quartum requisitum, quod exigimus, est, vt hæc inuestitura simultanea fiat: hoc est, vt illis fiat verbis, quo ex iis constet, vnum vel plures, cum alio simultaneè esse inuestitos: veluti vt dicatur. *Hos simul inuestitos esse debere, vel alicui coniuncta manu concessam esse.* Et vt nos loquimur, *Dasß einem die gesamppte Handt geltehen / oder / dasß einer mit der andern sampptlich beliehen sey.* Obrecht.

disp. 8. c. 9.

Finis

Finis.

FINIS huius inuestituræ est, vt omnes simul feudum habeant, & sibi inuicem succedant. *Obr. disp. 8. c. 9.*

Effectus.

EFFECTVS huius inuestituræ sunt varii: Primus & principalis est reciproca obligatio seu communio quædam, ad ius succedendi quod attinet. *Pist. d. p. 2. q. 20. n. 2. vers. vn- de plerumq. & in subiecto cons. n. 22.*

Alter effectus est, quod ius ex simultanea inuestitura quæsitum, non solum personam inuestiri respicit: sed etiam vtrinq; ad descendentes tam eius, qui hanc inuestituram impetrauit, quàm alterius cum quo alter inuestitus est, transmittitur. *Hart. Pistor. d. q. 2. n. 7.*

Tertius effectus simultaneæ inuestituræ, est actio reuocatoria. Si enim possessor feudum alienauerit, inuestiti à tertio possessore feudū reuocare possunt: Exemplo eius actionis quæ iure communi feudorum successoribus est concessa. *lib. 2. feud. tit. 26. si de feud. content.*

t. §. Titius. tit. 39. de alien. si feud. pat.

Liber II.

DE ACQVISI-
TIONE FEVDI.

Titulus I.

DE MODIS QVIBVS
FEVDVM ACQVIRATVR,
& primum de Prescri-
ptione.

SVMMARIA.

- 1 Acquiritur feudum contractu vel distractu : con-
tractu titulo oneroso vel gratuito.
- 2 Imo acquiritar feudum non solum pr escriptione,
verum etiam successione.
- 3 Acquisitio tam a parte domini, quam a parte va-
salli fieri solet.

ANALYSIS.

ONSTITVTO Feudo per inuesti-
turam, proxim um est, vt etiam de
Feudi constituti Acquisitione aga-
tur.

tur. Cōstitutionem enim feudi ab eius acquisitione esse aliam, vt supra dictum, qua vtraque hoc habet cōmune, quòd omnis eius vis, atq; natura ex iure, siue consuetudine recepta repetenda atq; aestimanda est.

Feudi autem acquirendi modi sunt cōplures, videlicet cum feudum acquiratur *cōtractu* vel *distractu*. *Contractu*, vt titulo oneroso vel gratuito, *Oneroso*, vt venditione & permutatione, potest enim vasallus alteri feudum suum consentiente domino vendere, vel eiusdem domini consensu vasalli inter se feuda permutare possunt. *Gratis* verò vt donatione, plerunq; domini feuda, præsertim ad se reuersa, donare aliis & gratis concedere solent. *libr. 2. feud. tit. 4 4. Quid iuris si post alienat. Et tit. 55. de prohib. feud. alien. per Frid. Bald. lib. 2. feud. tit. 9. Qual. olim. pot. feud. alien.*

Distractu tandem acquirere feuda possunt, vt Transactione, vasallus enim transigere potest, si inter eum & extraneum de feudo fuerit cōtrouersia, dummodo id fraudulenter non agatur, id est, nec decidendi, nec alienandi, nec diminuendi causa id fiet, hisce tamen non obstantibus existimauerim hanc propositam acquisitionis materiam commodius ad modum præscriptionis & successionis reuocari posse, quam quod vt supra expositum est, declararetur.

Primus itaq; acquirendi modus est Præscriptio, qua vel à parte dñi, vel à parte vasalli ad feudi

feudi acquisitionem peruenitur, à parte enim domini præscriptione feudum acquiritur, si dominus per triginta annos alicuius rei nomine, quæ reuera libera erat, feudalia seruitia à vasallo receperit. *Feud. 1. tit. vlt. feud. 2. tit. 9. §. 1. tit. 26. §. si quis. & tit. 87.*

A parte vero vasalli, vt feudū præscriptione acquiratur, vt is rem aliquam non feudalem, tanquam feudum per triginta annos possideat, & eo nomine ei, cuius res est vel esse putatur, seruitium exhibeat. *Obrecht. disput. 6. capit. 6.*

GENESIS.

SVMARIA.

- 1 Definitio.
- 2 Distributio.
- 3 Causa Efficiens.
- 4 Materia.
- 5 Forma.
- 7 Effectus.

Definitio prescriptionis.

PRÆSCRIPTIO est domini per continuationem possessionis tempore legitimo acquisitio. *Vult. lib. I. c. 9. de feud.*

Distributio.

PRÆSCRIPTIO alia est temporalis, alia perpetua. Temporalis est, cum res immobiles per longissimam temporis possessionem acqui-

acquiruntur, vt si quis per triginta annos rem aliquam non feudalem possederit vt feudum. Perpetua vero est, quæ vix vnus hominis seculo absoluitur. Vult. lib. 1. c. 9. de feud.

Causa Efficiens

CAUSA Efficiens præscriptionis est bonæ fidei possessor, qui elapso iusti temporis spacio res immobiles sibi ipsi per præscriptionem acquirere potest: vnde sciendum est ad perficiendam vsucapionem opus esse possessione, sine qua nulla vsucapio procedit, quare rectè dicitur, tantum videri & intelligi præscriptum, quantum videtur possessum. Obr. disp. 6. c. 6. de feud.

Materia.

MATERIA præscriptionis sunt omnes res immobiles quæ possideri possunt, hæ enim rectè vsucapiuntur, teste Schurff. consil. 88.

Forma.

FORMA complectitur requisita præscriptionis, tam à parte domini, quam à parte vasalli: In præscriptione à parte domini, quatuor requiruntur.

Primum est, vt à vasallo alicuius rei nomen, quæ reuera fuit libera, feudalia officia recipiat: quia, vt à parte vasalli requiritur possessio, ita etiam vicissim talis à parte domini adesse debet,

C 5

bet. Et hoc ipso non solum proprietatem rei longissimo tempore dominus adipiscitur, quia per vasallum rem illam tanto tempore suo nomine possidet, & ita sibi acquirit, sed etiam rei illius dominum, sibi ut vasallum obstringit, quia ab eo feudalia officia longissimo tempore accepit. *lib. 2. feud. tit. 26. §. si quis per 30. annos.*

2 Alterum quod requiritur, est, ut dominus de re alterius libera, ac si feudalis esset, seruitia acceperit. Eo enim animo à vasallo seruitia accipere debet, ac si res non vasalli, sed sua propria esset: quia si eo animo acciperet, ac si res esset alterius, eam sibi præscriptione non posset acquirere. Non enim haberet animum sibi possidendi, sine quo nec possessio, nec præscriptio procedit. *Obr. disp.*

3 Tertium requisitum, quod exigitur, est, ut dñs per 30. annos feudalia officia acceperit. Nā quia tot anni à parte vasalli necessarii sunt, ut paulò ante ostendimus, ex natura Correlatiuorum, non malè totidem anni à parte domini requiri debent, ita quæ supra de hoc requisito à parte vasalli diximus, etiam in domino locum habent. *Obr.*

4 Quartum & vltimum requisitum est, ut dominus à vasallo feudalia seruitia acceperit: quia ut à parte vasalli seruitium feudale exhibendum est, ita quoq; dominus à vasallo talia seruitia recipere debet. Ex his enim tam de voluntate vasalli, quam voluntate domini constat:

stat: nempe illum velle huius esse vasallum: & dominum velle illum pro vasallo agnoscere. *d. tit. 26. §. si quis per 30. annos.*

A parte verò vasalli, vt feudum præscriptio-
ne constituatur, necesse est, vt is rem aliquam
non feudalem, tanquam feudum per 30. años
possideat, & eo nomine ei, cui⁹ res est, vel esse
putatur, seruitium exhibeat, & in hac feudi
præscriptione, quæ fit à vasallo quatuor requi-
runtur:

Primum est, vt vasallus rem possideat, sicut
n. naturaliter absque possessione nulla res ac-
quiritur, ita nec ius feudorū hoc casu præscri-
ptionem sine possessione esse voluit. *lib. 2. feud.
d. tit. 26. §. si quis per 30. annos.*

Alterū, quod in præscriptione feudi requi-
ritur, est, vt quis rem possideat, tãquam feudum,
non vt rem propriã, vel vt pignus. Et ita in hoc
requisito necessarium est, vt rem tãquam feu-
dum possideat, quia hoc expressè exigitur. *lib.
2. feud. d. tit. 26. §. si quis.*

Tertium, quod requiritur, est, vt per 30. an-
nos possideat. Et ita hoc requisitum in tribus
consistit. 1. In tempore 30. annorum. 2. In con-
tinuatione, & 3. In completionem huius tem-
poris, *d. tit. 26. §. si quis.*

Quartum & vltimum, quod in præscriptio-
ne feudi requiritur, est, vt is qui per 30. annos
rem aliquam vt feudum possidet, etiam eius
nomine domino seruitium exhibuerit. *lib. 2.
feud. tit. 26. §. si quis.*

Effectus.

Effectus.

EFFECTVS præscriptionis à parte domini est, vt hac præscriptione completa, rei dominium sibi acquirat, & sine inuestitura vafallum sibi obliget.

Effectus vero præscriptionis à parte vafalli est, vt hac præscriptione completa, ita feudum obtineat, vt nulla inuestitura opus sit, vt dominus etiam nihilominus hunc pro vafallo suo agnoscere cogatur, quia propter tãti temporis lapsum ante triginta annos inuestitura intermissa præsumitur, & consequenter, alter tanto tempore vafallus constitutus intelligitur. *Wesemb. c. 6. n. 5. de feud. Schrad. part. 4. cap. 4. n. 6.*

Titulus II.

DE SVCCESIONE.

S V M M A R I A.

- 1 *Succesio est in linea tam descendèrium, quàm collateralium.*
 - 2 *Legitimatio tribus fit modis per subsequens matrimonium, per oblationem Curia, & deniq³ per rescriptum principis.*
- De successione collateralium, cuius appellatione omnes è latere veniunt.*

ANA-

ANALYSIS.

HVCVS QVE de primo acquirendi feudi modo, sequitur alter acquirendi modus, qui est de successione.

Successio feudalis est & consistit in linea descendentium, & collateralium; descendentium enim appellatione veniunt liberi, liberorum autem nomine non solum filii; sed largo etiam nomine nepotes, pronepotes etiam intelliguntur. Et hac ratione iure feudali soli filii succedunt; foeminae vero excluduntur, nec saltem filii, sed etiam nepotes, pronepotes, sicque in infinitum, dammodo ex filio, non etiam filia, nati fuerint. *Feud. tit. II. & tit. 50.*

Legitimati sunt, qui ab initio naturales existunt, postea legitimi fiunt: quod tribus modis accidit, per subsequens matrimonium, per oblationem curiae, & per rescriptum Principis, ad feudum Legitimum, legitimati per subsequens matrimonium vna cum liberis naturalibus & legitimis simul succedunt. *Obert. Feud. 2. tit. 1.*

Successio collateralis est, quando appellatione naturalium, omnes à latere veniunt, veluti fratres, fratrumque liberi, ii que masculi, sed hitantummodo qui ex virili, non ex foemineo sexu descendunt, siue soli sint, siue cum fratrum liberis concurrant. Quod si soli fratrum liberi, nullis fratribus superstiitibus extent, successio vt olim, ita & nunc in capira fit.

ta sit. Feud. 1. titulo octauo, §. primo, Feud. 2. titulo
vndecimo.

GENESIS.

S V M M A R I A.

- 1 Definitio.
- 2 Distributio.
- 3 Causa Efficiens.
- E Causa formalis.

Definitio Successionis.

SUCCESSIO in genere, est alicuius in lo-
cum alterius concessio, in specie autem est,
concessio in ius, quod defunctus habuit,
quod ius est alicuius vniuersitatis, vel rerum
singularum. Vult. de feud. capit. nono, numero vi-
gesimo tertio.

Distributio.

SUCCESSIO duplex est: Testamentaria, quæ
ex testamento. Et legitima, quæ ab intesta-
to defertur. De Testamentaria regulariter hoc
loco nihil, quia feudum non testantis, sed do-
mini proprium est, & hac ratione nulla de feu-
dis in testamento potest fieri ordinatio. De le-
gitima igitur videamus. In hac enim triplex est
sucedendi linea, siue ordo descendendum,
ascendentium & collateralium. De ascenden-
tium successione itidem hoc loco nihil, quo-
niam in feudis non succedunt, exceptis tamen
duobus casibus. In linea verò descendendum

&c

& collateralium successio est iure feudali corroborata. 1. feud. tit. 8. 9. 2. feud. tit. 50.

Causa Efficiens

Aquirunt successione feudū omnes qui eius capaces, neque expressè reperiuntur prohibiti: quorum prima causa est liberorum, non modo naturalium & legitimorum, sed etiam emancipatorum, exheredatorum, præteritorum & aliorum, nimirum fœmineorum consuetudine, vel pacto, vel statuto aliquo admittendorum. c. 1. in pr. de nat. succes. feud. Schrad. p. 7. c. 5. n. 14. Alu. in c. 1. §. hæc quoq. de his qui feud. dare possunt. Schneid. p. 6. de success. feud. n. 27.

Forma.

PORRO non tantum, vt dictum, naturales & legitimi, sed etiam ex primo acquirente descendentes omnes in infinitum, gradu tamen seruata prærogatiua & partium æqualitate succedunt, ita vt æquales gradu æqualiter iure suo proprio in capita: dispares verò cum his, soli iuris repræsentationis in stirpes succedant. c. 1. de succes. feud. Gædd.

disp. 7. thes. 5.

Liber

Liber III.

DE AMISSIO- NE FEVDI.

Titulus I.

DE MODIS, QUIBVS FEVDVM AMIT- TATUR.

SUMMARIA.

- 1 *Modus amittendi feudi tam ex re ipsa, quam ex persona repetendos esse, manifeste apparet.*
- 2 *Ex re ipsa, quando feudum vna cum rei interitu euanescit.*
- 3 *Ex persona tam domini, quam vasalli: Ex persona domini, si eo defuncto, nullus sit haeres: Ex persona vero vasalli, si eo mortuo, nullus sit successor.*

ANALYSIS.

DE feudo constituendo, acquirendo, & conferuando huc vsque pro ratione instituti nostri satis dictum est: superest autem tertia iuris consideratio, quo modo

modo videlicet illud ipsum quod semel constitutum, acquisitum, & conseruatum, amittatur. Cum enim priuatio præsupponat habitum, & amitti nequeat, quod antea acquisitum non fuit, hæc quæ de amissione feudi, est quæstio, natura, & ordinè est posterior. Quæ admodum autem contractus ipso iure nullus est, in integrum restitutio frustra postulatur, ita de feudo amittendo frustra quæretur, si illud iurè ante non constitit. Paria enim esse in iure censentur ea, quæ facta non sunt, & ea quæ facta quidem sunt, sed non legitime; de eiusmodi igitur feudo, quod constitutum non sit, nulla nobis hoc loco erit quæstio, sed de eo duntaxat, quod inde ab initio iure constitit, & iurè possessum est, sicut autem ius feudi constituendi causa est suprema, ita etiam idem ex causa eiusdem amittendi.

Modos autem feudi amittendi non tantum ex re ipsa, sed etiam ex personis sumendos esse constat, ex re, quodcumque feudum vna cum rei interitu, in qua id constitutum est, etiam ipsum interit. Sublata enim re in qua utpote suo subiecto ius aliquod est, ipsum etiam ius tantum eius rei adiunctum tolli ipsa suadet ratio Logica. Multis autem modis res aliqua interire potest, puta incendio, chasmate, terræmotu, item inundatione, item calamitate belli, cum prædia occupantur ab hostibus. Vult. lib. i. c. 11. de feud.

Ex persona nimirum eorum inter quos est 2

D respe-

respectu feudi mutua quædam relatio, siue obligatio, feudum extinguitur, primum: de quibus infra, morte alterius nempe, domini vel vasalli. Morte domini cui defuncto nemo sit hæres ex his, qui necessitudine aliqua ipsum attingant, quo casu, vt maxime Fiscus si velit, succedat, proprietas, siue vt loquuntur, dominium directum consolidatur cum feudo, vt qui vasallus ante erat, iam vasallus esse desinat, & qui iure feudi ante possederat, nunc iure suo proprio eoque pleno possidere incipiat. Vult. d. c. de feud.

3 Deinde morte vasalli, si eo defuncto nemo superest alius, cui ius succedendi in feudo ex inuestitura, vel si feudum sit eiusmodi, de quo vasallus iure disponere possit, ex vltima aliqua voluntate competat. Tum enim feudum ad proprietatem reuertitur, & ex eo tempore nuda proprietatis dominus incipit plenam in re habere potestatem, vt de usufructu cui feudum non est absumile. Vult. d. loc. de feud.

GENESIS.

S Y M M A R I A.

- 1 Definitio.
- 2 Distributio.
- 3 Causa.
- 4 Forma.
- 5 Effectus.

Definitio

Definitio Amissionis.

AMISSIO est obligationis acquisitæ peremptio. Vult. c. 9. lib. 1. de feud.

Distributio.

FEVDM legitime acquisitum, vasallo sine eius culpa ne à principe quidem auferri potest, culpa qua feudum amittitur, consistit, vel in committendo, vel omitiendo, quæ in specie dicitur Felonia, ob hanc enim non minus dominus suo dominio, atque vasallus suo feudo priuatur. Vigil. capit. quinto, quæst. prima, consil. tricesimo quinto, §. final. de feud. 1. feud. 7.

Causa.

CAUSÆ ex quibus feuda amittantur certa regula comprehendendi non possunt; hoc tamen in genere receptum est, ut ex omnibus causis, ex quibus donatio reuocatur, matrimonium soluitur, filius exhæredatur, & si quæ sint eius causis similes, vel etiam grauiores, ex iisdem etiam feudum amittatur. 2. feud. 23. vers. dummodo memineris, & sequent. Niel. disputat. 3. thes. 2.

Harum causarum multæ his consuetudinibus expressæ sunt: prima & potissima est, si renouatio inuestituræ domino, vel vasallo mutato intra annum & diem à tempore scientiæ vasalli petita non fuerit, hoc casu nisi iustam vasallus habeat excusationis causam,

feudum amittitur, nec moræ purgationi locus superest. 2. feud. 24. Et 2. feud. § 2. c. vlt. 2. feud. § 5. §. præterea. Vigel cap. quinto. quæst. prima, cons. §. except. II.

Reliquæ vero causæ ob quas vasallus feudo cadit, fere sunt hæc, si domino re aut verbis graues vel inhonestas iniurias ingesserit, cum concubitauerit, in vitæ periculo deseruerit, accusauerit, abnegauerit: Testimonium in eum dixerit, arcanum eius reuelauerit, legitime à domino in ius vocatus non paruerit, seruitiæ requisitus non præstiterit, parricidium commiserit, &c. atque his similes vel grauiores. 1. feud. §. 17. 21. & 2. feud. 22. 23. 24. 28. §. ad hæc 37. 38. in fin. § 1. §. primo. Et 2. feud. § 5. §. in super si filius, 57.

Cæterum & illud hoc loco obseruandum, quibus ex causis vasallus vtili dominio priuatur, ex iisdem causis etiam dominus directo suo feudi dominio priuari potest, vt putata si sine consensu vasalli feudum in alium transtulerit, iustitiam eidem non fecerit, vel intra annum & diem inuestituram petentem non inuestierit. Gloss. in §. final. feud. 2. tit. 3. & similibus.

Denique, culpa non tantum lata, sed etiam leui, nonnunquam nulla, tam dominus directum dominium amittit, quam vasallus feudum præscriptione temporis longissimi, nisi fuerit illicite alienatum, id est, sine domini consensu, huius enim reuocationi nullius temporis

INSTIT. FEVD. LIB. III. TIT. II. 53
poris præscriptionem obstare cõstitutum est
Niel. disp. 8. de feud. Forma fol. 58.

Effectus.

DEBET igitur causæ cognitionem sequi
sententia, etiamsi vasallus eiusmodi ali-
cuius ingratitudinis argueretur. Ex qua ipso
iure feudo suo cecidisse diceretur, hac tamen
distinctione obseruata, vt si feudum ipso iure
commisam sit, dum sententia illa sit dunta-
taxat declaratoria, nimirum delicti commissi &
pœnæ, idque propter auocandam posses-
sionem, quæ à iure, quo vasallus cecidit, est a-
lia, ita feudo sine domini consensu alienato
declaratoriam sententiam desiderat. Zas, p. 10.
n. 73. Rosenth. c. 10. conclus. 97.

Titulus II.

DE DEVOLVTIONE FEV-
DI AMISSI VNA CVM FRV-
ctibus extremi anni, ad quem nimi-
rum feudum amissum re-
uertatur.

SVMMARIA.

Persona ad quas feudum ex supradictis modis &
causis amissum à vasallo deuoluitur, in triplici
sunt differentia. Et deuolutio fit vel sine culpa,

D 3 vel

vel ob culpam: sine culpa, quando feudum ob vitium corporis sit extinctum. Ob culpam vero, quando in committendo, vel omittendo feudum extinguitur.

ANALYSIS.

- T**ANTVM de feudi amissione, nunc recto convenientique ordine sequitur de feudi deuolutione, qua feudum amissum ad certas personas reuertatur: vbi sciendum est, tria esse personarum genera, ad quas feudum ob præcedentes rationes amissum deuoluitur, aut enim feudum redit ad filios vasalli tanquã proximiores hæredes, aut ad agnatos vasalli, aut ad dominum directum. Ad filios vasalli, si sine culpa, vt puta ob vitium corporis extinctum sit feudum, tum indistincte liberis & descendentibus, modo extant, cedit: deficientibus vero iis, ad dominum redit. *Feud. 1. tit. 6. §. multus. vbi Dd. feud. 2. tit. 36. feud. 2. tit. 21.*
2. Quod si ob culpam, nihil interest, vtrum committendo vel omittendo, sed vtrum in dominum vel alium admissa sit, refert. Si in dominum, ad eundem reuertitur, siue nouũ sit, siue antiquum, idem est: si vasallus sine cõsensu domini feudum sciens alienauerit, vel intra annum & diem inuestituram non petierit. *Feud. 2. tit. vigesimo quarto. §. final. feud. 2. tit. 75. in fin. princ.*
3. Et denique, si vasallus in alium, vt quia fratrem

INSTIT. FEVD. LIB. III. TIT. II. 55
fratrem suum interfecerit, vel aliud grande
crimen (quod parricidij appellatione conti-
neatur) commiserit, tum ad agnatum trans-
mittitur, dummodo sit feudum paternum.
Feud. 2. tit. 31. feud. 2. tit. 26. §. si vassallus culpam,
feud. 2. tit. 24. §. fin. & tit. 37.

GENESIS.

SVMMARIA.

1. *Causa.*
2. *Effectus.*

Causa ob quas feudum per delictum patris a-
missum ad liberos deuoluatur.

DE liberis comperti iuris est, vt sibi feudum
ob sequentes causas vindicent: cum sine
sua culpa pater id committit: quod nimirum
accidit, si illud vel refutet, vel monasterium
ingressus relinquat. *capit. primo de vassallis, qui*
contra consuet. Lothar. vbi Franc. Hotom. Dua-
ren. cap. 16. n. 2.

Sunt alia causa ob quas feudum reuertat-
ur ad filios, si nimirum patri, pro se, liberis
suis & descendentibus fuit acquisitum, filij
tunc ex propria, & non ex patris persona ve-
niunt, delictam. n. patri non debet illis offi-
cere per ea quae tradit Schneid. p. 9. c. 2. de
feud.

D 4

Portg

Porro delictum patris non nocet in successione feudali, in feudo maxime antiquo, præferim cum liberi feudum antiquum non habeant à patre, sed dicantur illud habere ex providentia antiquorum, seu maiorum. Schneid. *dict. loc. de feud.*

Denique quando priuatio facta est, non ob delictum aliquod feudale, ex quo jura feudorum volunt vasallum priuari, sed ob delictum aliquod commune, vt verbi gratia: Si ab imperatore, alicuius vasalli omnia bona publicentur ob crimē cōmune, puta læsæ maiestatis &c. hoc casu feudum pertinebit ad liberos delinquentis, non ad agnatos, aut dominum. c. 1. §. si vasalli culpa. si de feud. def. §. si vbi deinde qua fuit prima cap. Bar. in leum qui de interd. & reliq.

Causa ob quas feudum ad agnatos reuertetur.

DE magnatis etiam manifesti iuris est, si vasallus parricidium commiserit, feudum non ad dominum, sed ad agnatos liberis non existentibus redibit, scilicet quia tale crimen respicit personam domini, vt pote si fratrem interimat, vt solus feudum habeat. Non tantum ad agnatos proximos, sed ad eos tantum, qui ultra tertium gradum sunt, feudum deuoluitur. capit. primo vers. si vasall. culpam, si de feud. def.

Deinde si dominus in causa fuerit, vt sibi offensa

fenſa vel Felonia fieret, vtpote cum adulteran-
tem vxorem lenius tulerit, aut vxori ad nequi-
tiam fenestram aperuerit, hoc enim casu ad
agnatos feudum deuoluitur. Schneid. *part. 8.*
c. 2. defeud.

Postea, si vasallus miles intra annum &
mensē. Paganus vero intra annum & diem
inuestituram non petierit, per hoc feudum a-
mittit, & ad proximiores agnatos deuoluitur,
non attendita tam noui, quam antiqui feudi di-
stinctione propter apertum textum. *in c. 1. an*
idem, qui interfecit.

*Causa ob quas feudum ad dominum
deuoluitur.*

SI vasallus vasalli dominum offenderit, &
requisitus primus vasallus, vt deducat suū
vasallum, qui dominum offendit, vt suo do-
mino satis faciat, hoc facere recusat, priuatur
feudo, quod postea ad dominum reuertatur.
Schneid. *d. loc. de feud.*

Imo si feudum per delictum aut culpam
amissum sit, distinguendum est, vtrum illud
nouum, vel antiquum sit; Feudum nouum
amissum, indistincte reuertitur ad dominum,
exclusis liberis & agnatis. *c. 1. §. licet vers. si cul-*
pa. si de feud. def. c. 1. quid iuris. si post alienatio. c. 1.
de vasall. qui cont. consti. Lothar. §. item si fuerit.
quib. feud. amitt. §. collatis. de prohib. feud.
alien. per Frid. cap. 1. vers. cum autem.

Insuper, si vasallus, secreta domini fraudu-

D 5 lose

lose patefaciat, feudum amittit, & ad dominum feudum redit, quia peccatum est contra dominum, imo si vasallus rem feudalem deteriorem reddit. Quinetiam si tam in ciuilibus, quam criminalibus testimonium contra dominum dixerit, feudum itidem amittit, & ad dominum deuoluitur, quia principaliter peccatum est, contra personam domini, nec est opus omnes causas repetere, ex quibus feudum amittitur, his saltem exempli gratia recitatis, facile est intelligere, quomodo feudum ad agnatos & dominum transeat. Schneid. d. loc. de feud.

Causa ob quam feudum ad vasallum reuertetur.

DEnique proprietas feudi, quam dominum directum appellamus, vasallo ob delictum domini adiudicatur, si videlicet committatur in personam ipsius vasalli, puta si vasallum verberet, occidat, iniurietur, vxorem, sponsam adulteret, filiae aut sororis pudicitiam commaculet, siue etiam in personam alterius, vt, si parricidium committat, fratrem, aut filium fratris, vt solus succedat interimat, si criminaliter damnatus sit, de qua causa vasallus feudum imposterum iure allodiali possideat. 2. feud. tit. 20. Sonsb. p. 13. n. 70.

Effectus.

FRuctus naturales morte vasalli feudo extincto à Martio ad Septembrem, ad heredem

deim vafalli : à Septembri vero ad Martium ad dominum feudi pertinent. Fructus autem civiles quales sunt pensiones si cefferint, tempore mortis vafalli, pertinent ad ipsius hæredes, si non cefferint ad eum, cui feudum deferatur. Rosenth. c. 10. conclus. 117.

Sin autem vafallus ob delictum aliquod feudo priuatur, nulla habetur temporis ratio in fructibus, sed omnes feudi fructus eo tempore nondum percepti, à die delicti commissi ad agnatos, vel ad dominum pertinebunt: recipit enim hoc casu dominus vel agnatus quod suum est, ideoque merito id recipit cum fructibus. Vult, lib. I. c. 11. de feud.

Quod ad meliorationes attinet, feudo finito abique culpa vafalli meliorationes in feudum factæ transeunt ad hæredes allodiales, adeo vt rem feudalem tamdiu retinere possint, quoad meliorationes receperint, & tum in electione est agnati, vel domini, ad quem feudum deferatur, vtrum meliorationes solvere velit, an vero pati, vt illæ auferantur.

Rosenth. conclus. 121.

c. 10 in fin. & seq.

Ticulus

Titulus III.

DE FEVDI ALIENATI
REVOCATIONE.

S V M M A R I A.

- 1 *Si subinfeudatus feudum alienauerit, tunc non immediatus est proximus, sed mediatu directus feudum citra consensum alienatum reuocat.*
- 2 *Ratio annectitur quare huiusmodi reuocatio locum habeat.*

ANALYSIS.

HACTENVS de feudi amissi deuolutione, sequitur de feudi alienati reuocatione: Feudum illicite alienatum domino committi, & ab ipso vindicari posse, hoc capite in principio dixi, sed si subfeudum alienatum fuerit, hoc est, si subinfeudatus feudum suum alienauerit (Wenn ein Aßterlehenman das Aßterlehen verwendet vñ entrembt) tunc non dominus ipseus vasalli irmediateus & proximus, sed mediatu, directus, primus maiorque dominus vocatur, feudum citra consensum alienatum reuocat, atque excluso domino immediato, siue proximo, cæterisque inferioribus applicatur, licet aliud sit in reliquis vasallorum delictis, sed quandoquidẽ huius

ius rei eam adferunt rationem: quod solus ille dominus primus directus, consensum alienationis, ob dominium directum, quod penes ipsum resideat, præbere debeat: permulti autem negant, quod huius primi domini consensus in alienatione sit necessarius. puta, eosdem in consequentiam: & hoc velle, vt domino immediato. & proximo, si citra consensum eius alienatio facta sit, committatur, non autem superiori vel maiori: Quod tamen in vasallo singulare feudum habente, difficultatem patitur & per consequens idē in ancipite manet, id quod patet ex text. manifest. c. i. §. aut si libellario c. i. §. denique. qua fuit prim. caus. benefic. amitt. in c. i. in princ. de vasallo. qui cont. constit. Schenck. n. 7. quib. mod. feud. amit. Sonsb. p. 13. n. 91. & seq. Matth. de Afflict. in §. illud quoque. n. 5. in fin. de prohibet. feud. alien.

GENESIS.

S Y M M A R I A.

- 1 Distributio.
- 2 Causa.
- 3 Forma.

Distributio.

AD feudi alienati reuocationem iure feudali duplex via prodita est: vna quæ fit iure proximitatis, inter vasallum alienantem, & eum in quem feudum alienatum est, celebratur. Et altera quæ fit iure successionis quæ vtraque

que via inuritur. in cap. 1. §. *Trius. si de feud. de-
funct. content.*

Causa.

VTrunque ius non competit nisi in inue-
stitura vocatis, & quidē filiis, vt feudum
ex pacto & prouidentia paternum reuocent,
non item nouum cōsensu domini alienatum:
nec hæreditarium, siue nouum sit, siue anti-
quum, agnatis vero ius reuocandi feudi, tam
hæreditarii, quam eius, quod est ex pacto &
prouidentia competit; non tamen promiscue
omnibus, quorum interest; sed proximis tan-
tum. Rosenth. cap. 9. §. 87 n. 6. de feud. 39. c. 1. §.
porr. qual. olim. pot. feud. alien. 2. feud. 9. c. §. 1. de
success. feud. Vult. 1. feud. n. 89. & 94. vers. *Agnat-
us igitur.*

Sed & ita demum ius habent reuocandi
feudum alienatum, si agnato alienanti nō sint
hæredes in allodio, si alienationi nō consense-
rint, & denique si intra tempus legitimum ius
suum allegauerint, quod in iure redimēdi an-
nuo, in iure vero reuocandi annorum 30. spa-
cio definitur. Zas. par. 9. num. 28. Rosenth. c. 9.
conclus. 69. Schneid. p. 7. n. 85. & seq. Vult. c. 11.
n. 102. Schrad. p. 8. c. 7. n. 42. Cuiac. 2. tit. 4. & 14.
Bocholt. c. 8. n. 149.

Forma.

Iure proximitatis vasallo alienantē conce-
ssum est agnato proximiori vti vasallo etiam
vivo, sed non aliter, nisi illo casu alienanti fo-
luto

luto precio, quod soluitur quod ipsum etiam
 vasallo defuncto ipsi est liberum. Iure autem
 successionis (quæ vi inuestitura competit &
 dependet à facultate succedendi, atque ex hac
 prouidentia antecessorum quæsitæ) feudum
 alienatum nunquam uiuo, sed defuncto de-
 mum alienante reuocari potest, etiam precio
 non refuso. Atque hoc modo omnis alienatio
 redditur nulla atque inualida, cum hoc casu
 feudum reuocans ius suum in inuestitura fun-
 datum ex persona potius emptoris, si ipsi feu-
 dum sit traditum, imo etiam ex sua ipsius ob
 proximitatem. c. i. §. sed etiã res per quos sit inue-
 stitura. & in c. i. §. porro. qualiter olim feud. alien.
 potest. c. i. §. si vero, qualiter olim feud. alien. potest.

Liber IV.

DE ACTIONI-
 BVS FEVDI NOMINE
 COMPETENTIBVS.

Ttulus I.

DE DIRECTA ET VT
 LI ACTIONE.

SUMMARI A.

1. Conservantur feuda actionibus, quarum qua-
 dam sunt personales, quadam reales.
2. De possessorio remedio, quo dominus in turba-
 tione & spoliatiõne utitur.

3 De

3 De feudo tantum promisso, nec dum constituto,
& constituto quidem sed nondum tradito.

ANALYSIS.

CVM ius nostrum non modo in constituendo, acquirendo, & amittendo, sed etiam conseruando consistat. Quare nunc ordine sequitur, vt paulisper quomodo feuda constituta & acquisita conseruentur, subiiciamus.

Conseruantur autem feuda actionibus, vbi pro feudo promisso consequendo, & pro acquisito redimendo, & pro amisso recuperando actiones competunt.

Feudi autem nomine, tam domino, quam vasallo duæ competere possunt actiones, in
1 personam & rem. Domino primo in personam vasalli, quarum illæ quidem aduersus vasallum deseruiūt, cuiusmodi tres potissimum à Doctoribus traduntur; Quarum prima est, condictio ob causam dati causa non secuta; Secunda condictio ex moribus; Tertia actio ex stipulatu, modo stipulatio intercesserit. Vult. c. 1. n. 17. Rosenth. c. 12. conclus. 8.

2. Simili modo quoad possessoria siue interdicta, ea domino nõ denegantur, si quando ipse turbetur aut spoliatur civili sua possessione, à quocunque etiam id fiat, etiam si vasallus ipse, quod tum potissimum accidit, quando vasallus nimirum seruitia debita præstationes ei annuas forte exsoluere recusat, Menoch. recap. possess. remed. 1. n. 87. Duaren. de feud. c. 10. numero sexto.

ro sexto. Borcholt. cap. 9. num. 25. 26. 27. & seq.
de feudis.

Vasallo etiam non minus atque domino
tam personales quam reales actiones com-
petere possunt, quatenus illae aduersus domi-
num deseruiunt, tum de feudo duntaxat pro-
missio, necdum constituto, & constituto qui-
dem, nondum tamen tradito, tum vero etiam
de feudo aliquo tradito: Quod si feudum non-
dum sit constitutum, sed tantum promissum,
secundum contractum, per quem promissio
facta, actio dabitur, puta ex stipulatu. Nullo
autem eiusmodi interueniente conditione
ex moribus, quam volant agendum est, id
quod illo quoque obtinet casu, vbi praeter pro-
missionem abusu quoque accrescit inuesti-
tura. Borcholt. tract. de feud. c. 9. Vult. lib. 2. c. 1.
n. 9. de feud. Andr. de Ifern. in pralud. feud. quest.
6. Iason in pralud. feud. n. 35. & 36.

Deinde vero etiam tradita feudi possessione,
personalibus actionibus locus est, sed non his
tantum, nam & realis hoc casu actio accidit,
quae quasi rei vindicatio dicitur contra quem-
cunque possessorem, ipsum quoque dominum,
competens, nedum de feudo ipso, sed etiam
de seruitute feudo debita, per text. in cap. 1. §.
rei autem, vbi Ifern. Aluar. Cuiac. & commu-
niter Dd. de inuestitur. Borcholt. cap. 9. num. 1.
Vult. cap. 1. num. 31. Schneid. part. 4. cap. 26
num. 60.

GENESIS.

SUMMARI.

- 1 *Definitio.*
- 2 *Distributio.*
- 3 *Causa.*
- 4 *Materia.*
- 5 *Forma.*
- 6 *Effectus.*

Definitio.

Actio est ius tractandi id, de quo est controversia, quæ in persecutione, & eiusdem persecutionis depulsione est posita. Vult. *lib. 2. cap. 4.*

Distributio.

Actio alia est directa, alia utilis rei vindictio, directa datur nomine feudi domino, vel aduersus possidètem vt rem feudalem restituat rem tuam petat, vel aduersus vasallum vt seruitia exhibeat, aut feudum ad feloniam commissam reddat, in eum etiam finem & condictio causa data, causa non secuta domino datur. *z. feud. tit. 2. §. 1. in verbo. Aluar. in c. vnic. feud. 2. tit. 24. §. 1.*

Utilis vero rei vindictio datur aduersus dominum, vel vt feudum renouetur, si sit antiquum,

tiuum, vel si nouum, vt in possessionem eius
 mittatur, item aduersus possessorum quem-
 cunque datur, vt seruitutē prædio feudali de-
 bitam præstet. *feud. 2. tit. 26. §. si facta. feud. 2. tit.*
8. §. 1.

Datur etiã præscriptis verbis actio, vt
 feudum si quod concessum fuerit euictum,
 aliud eiusdem bonitatis restituatur, dantur &
 interdita tam aduersus extraneum quam ad-
 uersus dominum, &c. *feud. 2. tit. 8. Menoch. de*
recuper. possess. remed. 3. & in 1. remed. recup. posses-
sum. 9. Andr. de HERN. feud. secund. tit. 55. vers. ex
his videtur cum seq.

Causa.

CAusa efficiens actionis alia est Persona-
 lis, alia realis, personalis vt obligatio, rea-
 lis vero vt dominium. Domino itaque actio-
 nes de feudo competunt tam personales,
 quam reales, & personales quidem aduersus
 vasallum, eaque, ad præstandum id ad quod
 præstandum vasallus vel ex peculiari conuen-
 tione, vel ex speciali curiæ consuetudine, vel
 denique ex generali feudorum iure obliga-
 tus est. Primo casu domino actio aduer-
 sus vasallum competit ex naturâ conuentio-
 nis, puta vt si per stipulationem seruitia
 certa sint promissa agatur ex stipulatu, aut
 dominus rem feudalem sibi reddi & feudum
 dissolui malit, agatur conditione causa da-
 ti, causa non secuta. Casu autem secundo,

E 2 & ter-

& tertio agatur condictione ex moribus, qua vel hoc petatur, vt à vasallo præstanda præstentur, & tum feudum maneat saluum & incolu-me, aut vt feudum ad dominium reuertatur, forte ob feloniam aut culpam aliquam commissam. vt text. est expressus. *in cap. i. de feud. sine culpa non amitt.*

Vasallo vero actio in Personam domini competens datur vel de feudo duntaxat promissio nondum tamen constituto, vel de feudo constituto nondum tamen tradito, &c. Quod si feudum nondum sit constitutum sed tantum promissum, actio illa personalis ex natura conventionis qua feudum promissum est, formabitur, atque adeo si per stipulationem sit promissum, actio ex stipulatu dabitur. Solà enim feudi promissione nullum ius in re constituitur, sed obligatio tantum personalis acquiritur, ex qua promissor teneatur, vt vel feudum quod promissit, constituat; aut si id nolit, vel non possit interesse illius, cuius promissio facta est, ei, cui promissit, præstet. Vulgatum enim est, vt in stipulationibus facti promissor interesse præstando liberetur. *Borcholt. cap. 12. num. 12. Rosenthal. cap. 12. conclus. 1. Duaren. de feud. cap. 18. num. 2. verso. nihil erram.*

Mac

Materia.

SI dominus proprietatis tale quid commiserit, ut proprietate priuari debeat, conditione ex lege petet vasallus se declarari immunem ab omni officio & obsequio ad quod feudi nomine tenebatur. Borcholt. *cap. 1. n. 22. in fin. 2. feud. 34. §. similiter.* Borcholt. *cap. 8. num. 153.*

Ob non petitam etiam à vasallo inuestituram tempore legitimo, alienationem feudi sine domini consensu factam, & generaliter ob quamlibet causam amissionis feudi, qua dominus proprie læditur, feudum soli domino committitur. Sonsb. *part. 13. num. 14. 2. feud. tit. 55. §. præterea si quis in feud. 2. feud. 24. in fin. 1. feud. 21. §. 1. item 2. feud. 38. pr. 44. pr. 55. §. callidis.*

Forma.

OMnis actio quæ feudi nomine competit vel coram Imperatore intentatur, vel coram paribus curiæ vel domino, vel iudice aut arbitro. Coram Imperatore, quando contentio est de feudo regali, ut puta de ducatu, marchionatu, vel comitatu, coram paribus curiæ, quando contentio est inter dominum & vasallum de feudo non regali, coram domino; si de feudo non regali inter ipsos vasallos contentio sit, coram iudice vel arbitro, si patres non sint, vel dominus suspectus sit, item

E 3 si va-

si vassallus asserat esse suum allodium, vel ab alio dependere. *feud. 1. tit. 18. 21. 22. §. fin. feud. 2. 53. §. fin. feud. 2. tit. 15. feud. 2. tit. 27. §. si duo. §. si tres.*

Effectus.

Effectus actionum est sententia condemnatoria, qua vassallus ipso iure, feudo suo cecidisse intelligitur, sed tum demum cecidisse putatur quando sententia condemnatoria aduersus ipsum fertur. Simul intelligitur cum per sententiam dominium ipsi auferatur, tam diu dominium & multo magis possessionem rei feudalis ipsi relinquendam esse, quam diu sententia illa cōdemnatoria lata non est. *Duaren. c. 9. num. 1. Borcholt. c. 9. nu. 14. Mozz. qua act. oriat. num. 10.*

Porro si aliqua sententia lata fuerit, tum attendi debet, quid in illa actum sit, de quo si non apparet, natura feudi controuersi ex longo vlu & obseruantia aestimanda est, à sententia vero lata appellatio ad superiorem proxime conceditur, in qua eadem omnia seruantur, quæ iure communi in appellationibus faciendis constituta sunt, sed & alia remedia quæcunque contra sententiam iure communi prodita, victo dantur. Sententia autem quæ in rem iudicatam transit, executioni mandāda est, & quidem à iudice ipso feudali,

dali, si huic rei sufficiat; quod si non sufficiat, de executione superior ordinarius loci, vbi reus condemnatus domicilium haber, vel loci in quo res est de qua controuersia fait, ad eundem. Vult. lib. 2. cap. 1. de feud. idem lib 2. cap. 3. Rosenth. conclus. 76. cap. 12.

Titulus II.

DE IUDICIOSIVE FORO COMPETENTI ET FORMA
processus in controuersis feudali-
bus seruando.

SVMMARIA.

- 1 De personis tam principalibus, quam Accessorijis.
- 2 De iudice in rebus feudaliibus constituto.

ANALYSIS.

CVM optima ratione etiã hoc iure sit receptum, vt oborta controuersia vnusquisque non sibi ipsi ius dicat, sed legitimis experiatur a actionibus, quæ sine iudice & iudicio plane futurae sũt inutiles, cognitis itaq;

E 4 actio;

actionibus feudi nomine competentibus, ultimo loco de foro competenti & processu iudiciario ibidem seruando sequitur.

Personæ litigantes principales in iudicio feudali sunt dominus & vasallus, quandoque etiam extraneus, atque adeo licet inter dominum & vasallum, vel inter vasallum & vasallum, vel inter dominum & extraneum, vel denique inter vasallum & extraneum. Accessoria hædem quæ in iudicijs etiam alijs & præter illas sacramentales. Vult. libro 2. capite 3.

Iudex feudalis est vel dominus feudi controuersi, vel pater curiæ, vel ordinarius, vel arbiter. Dominus, iudex est competens inter vasallos ipsos, quos constat conuasallos esse eiusdem domini tam ecclesiastici, quam secularis. Pater curiæ sunt iudices inter dominum & vasallum in causa feudum concernente, cuiuscunque etiam qualitatis sint pater, itemq; dominus. Omnes aut pater eiusdem curiæ iudices sunt, nisi domino & vasallo inter quos est lis, videatur aliud. cap.

1. §. penul. de prohib. feud. alienar.

Sonsb. p. 13 num. 1. Wesslenb.

cap 17. de feud.

*
*
*

GENE.

GENESIS.

SUMMARIA.

- 1 *Definitio.*
- 2 *Distributio.*
- 3 *Causa.*
- 4 *Materia.*
- 5 *Forma.*
- 6 *Effectus.*

Definitio.

Iudiciū est legitima causæ apud iudicem tractatio & diiudicatio. Est. n. actus iure feudali sancitus, in quo legitimus iudex diligenter audita vtraque litigantium parte, ex explorata cognita causæ veritate ius dicit & pronunciat, cuius causa iusta, cuius iniusta sit.

Distributio.

Iudiciorum distributio duplex est, quarum vna ordinaria, altera extraordinaria: sed illius in controuersis feudilibus vsus nullus est, huius vero quam plurimus. Quoties autē ordinario iudicio agitur, quod fit plerunque; toties ad ius commune tam ciuile, quam pontificium respiciendum est, præsertim cum certus & peculiaris procedendi modus & ordo

E s à iure

à iure feudali definitus non sit. Quam ob causam is omnino processus in hoc etiã, qui in iudiciis aliis, ex iure communi & vsu fori frequentatur, obseruandus est, nisi qua parte seculus aliquid receptum sit consuetudine vel generali vel speciali in consuetudinibus feudorum descripta.

Causa.

Iudicium feudale constituunt personæ, quarum aliæ sunt Principales, aliæ litigantes. Principales vt dominus & pares curiæ, dominus quando ratione feudi, inter duos vasallos controuersia est suborta; eodem modo si controuersia inter dominum & vasallum ratione feudi incidat, pares curiæ iudices esse censentur, litigantes sunt actor & reus. litigantes accessorij sunt interuenientes pro suo interesse, vt pote quos ipsos causa etiam concernat, siue ipsi per se ius suum deducant, siue alterutri partium litigantium principali assistant: sunt vero nonnullæ etiã accessoriæ personæ, quas ipsas ipsa causa quidem non concernit, patrocinio tamẽ suo actori vel reo adsunt, qui sunt aduocati & procuratores. Et harum quidem personarum accessorarum eadem est in iudicio feudali ratio, quæ est in iudiciis aliis non feudali- bus de iure communi. Sed his peculiariter hoc loco accedunt sacramentales. Vult. lib. 2. c. 2. cum allegatis ibidem.

Materia

Materia.

SI igitur contentio incidat inter dominum & vasallum, aut de feudo proprio vel improprio, siue de tota re feudali, siue de parte aliqua eius, siue de proprietate, siue de possessione pares curiæ iudices esse censentur. Andr. delfern. in c. 1. quib. mod. feud. amitt. Schnei. p. 10. sect. 1. n. 97. Sonsbe. p. 14. nn. 6. Vig. de feud. c. 3. quest. 2. reg. 3.

Cæterum si controuersia sit inter vasallos ipsos de re feudali, dominus est iudex competens: qui si sint duces, Marchiones, vel comites Imperio Romano immediate subiecti, solus imperator inter ipsos est iudex competens, multoq; magis si de feudo aliquo regali, cuius modi est ducatus, marchionatus, controuersia sit, de ea cognitio ad imperatorem deferitur, per text. in c. 1. apud qua vel quos controuers. feud. desl. Rolenth. dec. 12. conc. 12. Clar. in §. feud. q. 90.

Forma.

Quod ad formam huius iudicij attinet, constat id eodem modo, quo & cætera peragi: citationem fieri, libellum offerri, litem contestari, inducias dari, probationes adduci, sententiam proferri, prolata sententia appellari, & deniq; totum iudicarium ordinem obseruari, nam cum nihil in consuetudinibus feudorum specialiter hac de re statutum, ad ius commune nec erit recurrendum. feud. 2. lib. 22. §. fin.

Effectus.

Effectus.

EFFECTVS iudicii maximus in iure feudali habetur, in iudicio n. capto post litem contestatam quasi contrahitur inter partes litigantes, vt iustitia obligentur, & consequantur id, quod per sententiam adiudicabitur. Secundum iura vulgata.

FINIS.

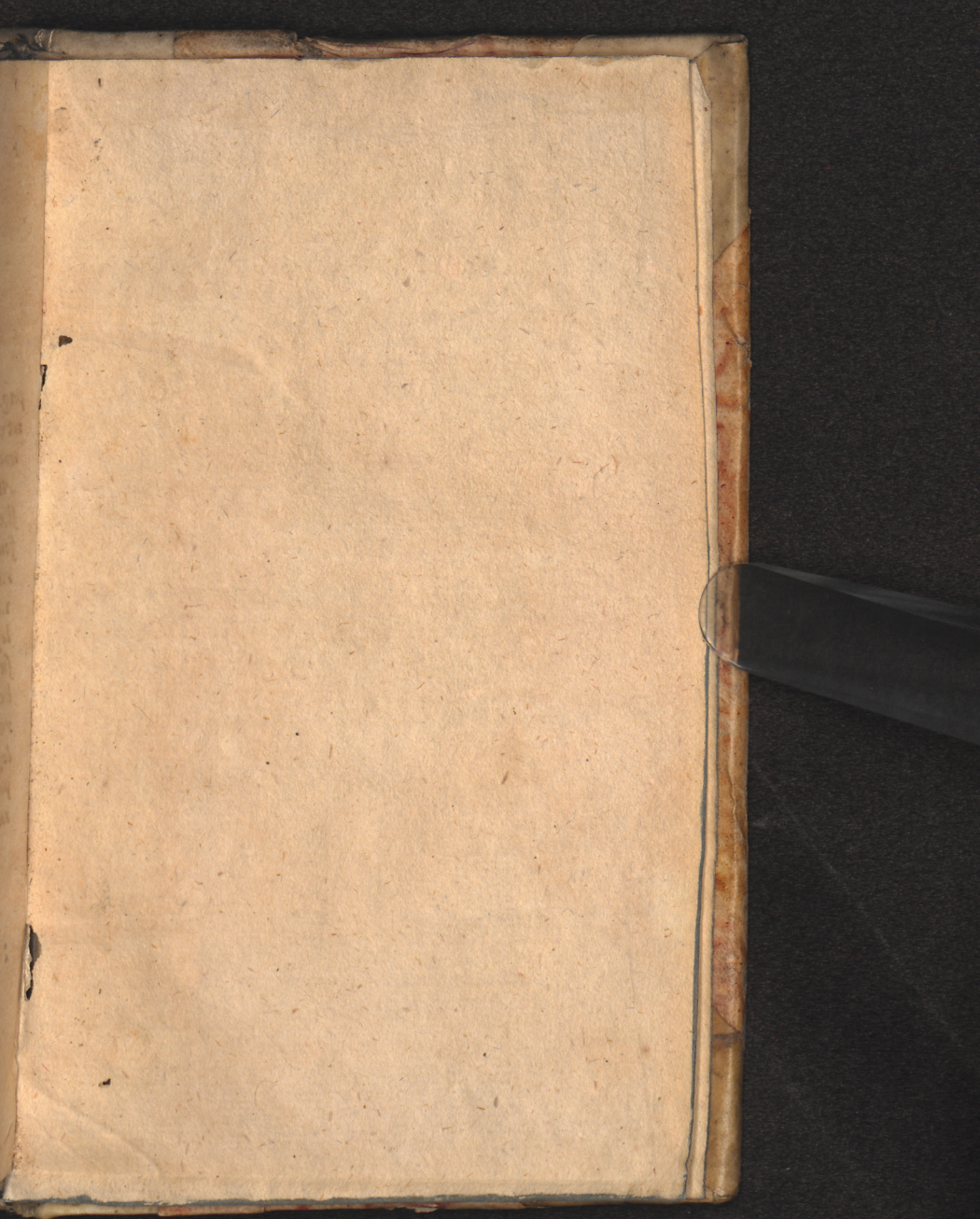

Emendanda.

pag. 9. lin. 17. conditionem darur. lege datur.
pag. 15. lin. 11. Sicut enim appropriationem. lege sic-
ut enim ante appropriationem. pag. ead. lin. 20. om-
niaque habeat. lege omniaque ea. pag. 18. lin. 9.
Alio. lege alieno. pag. 20. lin. 4. Si vero. lege ex quo
si. ead. lin. à domino admonitus. lege; à domino qui
feudum promisit. lin. 7. Verum enim potius. lege, ve-
rum eum ex promissione agentem potius. pag. 21. lin.
i. domini. lege. dominus. pag. 34. lin. 1. civili aliorum.
lege civili alienum. pag. 35. lin. 4. investituram con-
suetudine. lege magis consuetudine. pag. 36. lin. 10.
beneficium lib. lege beneficium dare. pag. 41. lin. 25.
rei nomen. lege nomine. pag. 45. lin. 19. ad feudum
legitimatium. legantur post hoc verbum. legitimati.
pag. 47. lin. 24. cum his soli in re. lege; cum hi soli
in re.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is difficult to decipher due to its low contrast and the age of the paper.

INSTIT. FEVD. LIB. III. T

fenſa vel Felonia fieret, vtpote cu
tem vxorem lenius tulerit, aut vx
tiam fenestram aperuerit, hoc e
agnatos feudum deuoluitur. Sch
c. 2. de feud.

Postea, si vafallus miles int
mensum. Paganus vero intra an
inuestituram non petierit, per h
mittit, & ad proximiores agnatos
non attenta tam noui, quam anti
stinctione propter apertum textu
idem, qui interfecit.

*Causa ob quas feudum ad do
deuoluitur.*

SI vafallus vafalli dominum of
requisitus primus vafallus, vt
vafallum, qui dominum offendi
mino satis faciat, hoc facere recu
feudo, quod postea ad dominum
Schneid. d. loc. de feud.

Imo si feudum per delictum
amissum sit, distinguendum est,
nouum, vel antiquum sit; Feud
amissum, indistincte reuertitur a
exclusis liberis & agnatis. c. 1. S. ho
pa. si de feud. def. c. 1. quid iuris, si post
de vafall. qui cont. constit. Lothar. S.
quib. mod. feud. amitt. S. collatis. d.
alien. per Frid. cap. 1. vers. cum au
Insuper, si vafallus, secreta do

